SOLKAN

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto IX. - Štev. 110 (2420) | Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. post. I. gr. | TRST, sobota 9. maja 1953 | Cena 20 lir

Prispevajte za Dijaško Matico

Pomisleki proti nekaterim točkam kitajsko-korejskih predlogov o ujetnikih

Na današnji seji v Panmunjomu se pričakuje odgovor združenega poveljstva - Eisenhowerjeve izjave in njegova posvetovanja z vladnimi funkcionarji

WASHINGTON, 8. — V poblaščenih krogih zatrjujejo, da so predsednik Eisenhower in njegovi svetovalci prišli na včerajšnji konferenci do zaključka, da je treba zadnje kitajsko - korejske predloge o Koreji temeljito proučiti in da so nekatere točke teh predlogov nesprejemljive. Kakor poroča tisk, so Eisenhower in njegovi sodelavci zlasti naprotni temu, da bi čete evropskih kominformističnih držav prišle na Južno Korejo kot nevtralne sile komisije za premirje. Vendar pa se ima vtis, da nudi omenjeni predlog podlago za nadaljnja pogajanja, in predsednik je sklenil, da ga bo skrbno proučil. Nato bodo poslali navodila poveljstvu OZN, zato da stavi svoje predloge. Kakor se zdi, je ameriška vlada poslala sinoči poziv generalu Clarku, naj pove svoje mnenje o teh predlogih in svoj nasvet o bodočih pogajanjih.

Ameriški voditelji se tudi obotavljajo glede predloga, naj bi se sklicala politična konferenca, zato da odloča o usodi ujetnikov, ki ne bodo v štirih mesecih še repatriirani. Bojijo se namreč, da bi ti ujetniki lahko postali figure v politični igri glede obširnejših vprašanj, ki bi jih morala načeti konferenca. Nekateri trdijo, da je treba upoštevati dejstvo, da bi v primeru, da se dovoli prihod kominformističnih čet na Južno Korejo in da bi ujetnike dolgo časa zadrževali, te čete lahko postale nekah trojanski konj na Južni Koreji.

Predsednik vojaškega odbora v predstavniškem domu Dewey Short je danes izjavil, da bo ameriška vlada verjetno zavrnila kitajsko - korejske predloge. Dejal je, da bi Indija, ki ni nevtralna, ker da je sprejela kitajsko - korejsko stališče glede rešitve vprašanja ujetnikov.

Ameriški demokratični voditelj Stevenson, ki je sedaj v Indiji, je označil kitajsko - korejske predloge kot «tipični ruski manever», ki ima namen zavlačevati pogajanja.

Ameriška republikanska senatorja Knowland in Smith ter demokratični senator Sparkman, ki so člani senatnega zunanjepolitičnega odbora, so kritizirali omenjene predloge zlasti glede ustanovitve komisije petih držav. Senator Knowland je izjavil, da bi na podlagi tega predloga imela ta komisija večino, ki bi bila naklonjena kominformistom, ker da sta samo Švedska in Švica res nevtralni. Pripomnil je, da je Indija med razpravljanjem o Koreji v OZN, «za 80 odstotkov podprla komunistično stališče». Po njegovem mnenju bi bile sprejemljive kot nevtralne države Pakistan, Švedska in Švica.

Senatorja Smith in Sparkman pa sta izjavila, da imata Indijo za nevtralno državo. Smith pa je pripomnil, da v komisiji ne bi smeli biti predstavniki sovjetskih satelitskih držav, kakor sta Poljska in CSR. Dodal je, da bi bilo bolje izbrati samo dve državi, eno azijsko in eno evropsko, kakor n. pr. Pakistan in Švica.

Eisenhower je danes sprejel državnega tajnika za obrambo Wilsona in generala Bradleya in trdi se, da so govorili o kitajsko-korejskem predlogu.

Bela hiša strogo molči o teh razgovorih, prav tako kakor o včerajšnjih razgovorih med Eisenhowerjem in drugimi vladnimi funkcionarji. Dali niso nobenega pojasnila o odgovoru, ki ga mislijo zavzeti kitajsko-korejski delegacijo v Panmunjomu.

Eisenhower je imel sinoči v New Yorku dva govora. V prvem govoru je poudaril, da morajo postati ZDA močne, če hočejo ostati svobodne, ter ne smejo voditi take zunanje politike, ki bo samo reakcija na zunanjo politiko drugih. «Mir mora sloneti na zdravih načelih, kar pa ne more biti, če je krivičen mir ali Pirov mir».

Predsednik je tudi poudaril, da mora biti mir na Koreji pravičen bodisi za korejsko ljudstvo, kakor tudi «za tiste, ki so zahtevali pravico do političnega zatočišča». Poudarjajoč važnost za ZDA, da ostanejo močne, je Eisenhower pripomnil, da to ne pomeni «celotno in popolno podreditev vojaški sili». Nato je dejal, da se na nobeno vprašanje ne sme gledati kot na izključno zunanje ali notranje vprašanje: «Vsako notranje vprašanje ima odmev na naše odnose s tujino». Tako n. pr. je blaginja ameriških poljedelcev odvisna v veliki meri od zunanje trgovine. Predsednik je nato priporočal uvedbo liberalne trgovinske politike, poudarjal pa je, da je treba urejevati uvoz. Izjavil je tudi, da je v interesu ZDA pomagati drugim državam k blaginji. Govoril je nato o delu svoje uprave.

V drugem govoru je predsednik ponovil glavne točke prejšnjega govora. Dejal je, da je njegova vlada sklenila voditi «totalno, jasno in dosledno zunanjo politiko». «Za totalno razumem, da ne sme zanemarjati nobenega področja in nobenega naroda sveta. Za jasno razumem, da mora temeljiti na moralni sili namesto samo na vojaški sili in mora biti jasna vsem tistim, ki nočejo hote zapreti oči. Za dosledno razumem, da jo je treba nadaljevati kljub vsakovrstnim krizam». «Ne more biti pravega miru, je dejal Eisenhower, če bo ta mir samo delen ali kaznovalen».

Glede Koreje je izjavil, da so Američani v mejah moralne korektnosti pripravljeni priti nasproti na polovico poti vsakomur, če so drugi pripravljeni z dejanji pokazati iskrenost svojih besed.

V britanskem zunanjem ministrstvu se izjavlja, da britanska vlada ni še dobila uradnega besedila kitajsko - korejskih predlogov in zaradi tega proučuje samo besedilo, ki ga [illegible] t. j. celoten prevod osmih točk, ki jih je obrazložil pekinški radio.

Poročilo skupin MSA

WASHINGTON, 8. — Harold Stassen, ravnatelj uprave za medsebojno varnost, je danes objavil poročila «ocenjevalnih skupin» ameriških gospodarstvenikov, ki so na kraju samem proučili vojaški in gospodarski položaj ter delo MSA v 14 deželah. Posamezne skupine so proučile položaj v Danski, Franciji, Grčiji, Italiji, Veliki Birtaniji, Nemčiji in zahodnem Berlinu, Turčiji, Belgiji, Luksemburgu, Nizozemski, na Formozi, Filipinih in v Indokini. Iz poročil je razvidno:

Belgija, Nizozemska in Luksemburg: Stvarna pomoč ECA in MSA je v zvezi z lastnim trudom teh dežel imela za posledico povojno gospodarsko zboljšanje in tako lahko Holandska in Belgija danes stojita na lastnih nogah in izvajata važne vojaške programe.

Danska: Glavni smoter Marshallovega načrta je bil dosežen in tako Danska ne potrebuje sedaj gospodarske podpore.

Francija: Načrti Marshallovega načrta so bili Franciji v kritičnem času v ogromno pomoč, Francija bi se ne mogla postaviti na lastne noge brez te pomoči. Nadaljnja ameriška podpora je potrebna, kajti položaj v Franciji bi lahko spet postal tako eksploziven, da bi spravil v nevarnost vse obrambno delo v zahodni Evropi. Združene države morajo poleg tega bistveno pomagati Franciji v vojni v Indokini.

Nemška zvezna republika in zahodni Berlin: Gospodarska obnova Nemčije je bila najmočnejša in najtrdnejša od vseh evropskih dežel; v štirih letih se je razvilo močno gospodarstvo. Omejena dolarska pomoč bo še potrebna za vzdrževanje, nastanjevanje in prevažanje beguncev v Berlinu.

Grčija: Ameriška pomoč od leta 1947 dalje je bila nepreceniljive vrednosti za Združene države, ker je preprečila, da bi postala Grčija sovjetska podložniška država. Priporoča se nadaljevanje gospodarske pomoči in dobav opreme za grške vojaške sile.

Italija: Ocenjevalna skupina se zavzema za ponovno ocenitev ciljev MSA, pri čemer izjavlja, da je prvotni smoter gospodarske pomoči dosežen in da naj bi bodoča dejavnost v Italiji bila omejena na prispevek za obrambo Evrope.

Velika Britanija: Sedanji gospodarski položaj je v «rahlem daljnja gospodarska pomoč v obliki of shore naročil vojaškega blaga za dobo treh let. «Najvažnejši činitelj v bodočnosti svobodnega sveta je ozko sodelovanje med Združenimi državami in Veliko Britanijo».

Vojaški proračun ZDA

WASHINGTON, 8. — Eisenhowerjeva vlada je predložila kongresu načrt proračuna državne obrambe. Eisenhowerjev načrt je za 2,4 milijarde nižji od prvotnega predloga, ki ga je pripravila Trumanova vlada. Eisenhower je znižal predvsem izdatke za letalstvo, nekoliko pa je povečal izdatke za vojsko. Celotni vojaški proračun znaša zdaj 43,2 milijard dolarjev.

Obrambni proračun predvideva naslednje glavne kredite: za vojsko 13.671 milijonov dolarjev, za mornarico 9.651 milijonov dolarjev, za letalstvo 11.688 milijonov dolarjev in za potrebe obrambnega ministrstva milijardo dolarjev.

Poleg tega je Eisenhower zahteval 36 milijard za vojaške dobave, ki bodo naročene letos, izvršene pa šele v prihodnjih letih.

NOVI DELHI, 8. — V bližini Novega Delhija se je danes zrušilo letalo družbe «AIR - India». Pri nesreči je zgubilo življenje 13 potnikov in 5 članov posadke.

Mayer napoveduje ustavne reforme

Zadevni načrt bo predložen v torek Zmanjšanje proračuna za sto milijard frankov

LYON, 8. — Ministrski predsednik Mayer je nocoj govoril v Lyonu in je poudaril potrebo ustavnih reform, ki naj utrdijo oblast vlade in naj omogočijo izdelavo dolgoročnih načrtov.

Mayer je izjavil, da letno glasovanje proračuna pomeni oviro, ki sili ministre in državno industrijo, «da ostajajo v popolni negotovitvi ali pa z zaprtimi očmi prevzamejo obveznost za prihodnost».

Po Mayerjevem mnenju bi morali imeti izvršilni organi oblast, da lahko «eliminirajo trajne vzroke» nenehnega dviganja državnih izdatkov z upravnimi reformami, ki naj ne bi bile omejene na eno leto.

Nato je Mayer sporočil, da bo v torek uradno napovedal varčevalne ukrepe, ki so bili določeni za sedanjo poslovno dobo in glede katerih ni potrebno odločanje skupščine. Z druge strani je neki vladni predstavnik nocoj izjavil, da bo proračun znižan za več ko 100 milijard frankov, od katerih 75 z znižanjem nakazil, drugih 36 pa s črtanjem izdatkov.

so važne: vzpostavitev dekreta za zaključek in prekinitev zasedanj, odprava stalne parlamentarne nedotakljivosti, ki se je danes praktično spremenila v neke vrste nekaznivosti, odprava dvojne investiture, poenostavitev postopka za glasovanje o zaupnici in vzpostavitev zakonodajnega dvogovora med obema skupščinama, ki naj da republiškemu svetu vlogo, ki jo morajo imeti senatorji v državi, ki trdi, da ima dve skupščini, izvzemši kar se tiče dokončnega glasovanja».

Končno je Mayer sporočil, da bo v torek uradno napovedal varčevalne ukrepe, ki so bili določeni za sedanjo poslovno dobo in glede katerih ni potrebno odločanje skupščine. Z druge strani je neki vladni predstavnik nocoj izjavil, da bo proračun znižan za več ko 100 milijard frankov, od katerih 75 z znižanjem nakazil, drugih 36 pa s črtanjem izdatkov.

Velik uspeh laburistov na angleških upravnih volitvah

Konservativci so povsod močno nazadovali, kominformisti pa so izgubili še tisto malo, kar so še imeli - Laburisti bodo zahtevali nove parlamentarne volitve? - Butler o ameriški pomoči

LONDON, 8. — Pozno ponoči so bili objavljeni dokončni rezultati delnih upravnih volitev v Angliji. Rezultati kažejo na znaten napredek laburistov, ki so pridobili 363 novih sedežev, medtem ko so jih konservativci izgubili 250, neodvisni (s konservativno tendenco) 102, liberalci 4, kominformisti pa 8.

LONDON, 8. — Čeprav še niso znani dokončni rezultati delnih upravnih volitev v Angliji, je vendar razvidno, da so laburisti dosegli velik uspeh. Konservativci so precej izgubili, prav tako tudi neodvisni, ki podpirajo konservativce. Pravo katastrofo so doživeli kominformisti, ki po doslej znanih rezultatih niso ohranili niti enega sedeža od tistih malo, ki so jih prej še imeli.

Danes zvečer so bili znani rezultati iz 27 od skupnih 28 volilnih okrožij v Londonu. Po teh rezultatih imajo laburisti 819 sedežev (pridobili so jih 120), konservativci 470 sedežev (111 izgubljenih), neodvisni 1 sedež (2 izgubljena), kominformisti nobenega sedeža (8 izgubljenih).

V raznih krajih izven Londona so laburisti pridobili 285 novih sedežev, izgubili so jih pa 51, medtem ko so konservativci dobili 82 sedežev, izgubili so jih pa 212. Neodvisni so na novo pridobili 28 sedežev, 128 pa so jih izgubili.

Laburisti so pokazali, da so ponovno najmočnejša stranka v Angliji. Sicer pa so tudi pri parlamentarnih volitvah leta 1951 laburisti dobili 230 tisoč glasov več kot konservativci, v parlamentu pa so v manjšini zaradi volilnega sistema.

V londonskih političnih krogih najbolj poudarjajo, da so si laburisti pridobili večino v 9 važnih mestih, med katerimi so tudi velika industrijska središča Manchester, Leeds, Plymouth in Nottingham, znatno pa so zmanjšali konservativno večino v mnogih drugih mestih. V Londonu so odvzeli konservativcem nadzorstvo nad dvema mestnima okrajema, glasove in sedeže pa so pridobili v vseh okrajih, celo v aristokratskem središču Kensington.

Glavni tajnik zmagovite laburistične stranke Morgan Philips je danes izjavil: «Zelo smo zadovoljni z dosedanjimi rezultati volitev. Ti rezultati dokazujejo, da simpatije volivcev do laburistične stranke v vsej deželi naraščajo in da je zaupanje ljudstva v našo politiko vedno večje».

V konservativnih krogih seveda jo zanikujejo, da bi imele volitve tak pomen in zlasti poudarjajo nizko volilno udeležbo, ki pa je pri upravnih volitvah v Anglliji običajen pojav.

Vendar v londonskih političnih krogih že zdaj ugibajo o političnih posledicah laburističnega uspeha. Ker imajo konservativci v parlamentu samo 15 glasov večine, bi po strogih parlamentarnih pravilih lahko položaj razjasnile samo nove splošne volitve. Ni še dolgo od tega, ko so v konservativnih krogih govorili o možnosti, da Churchillova vlada razpiše parlamentarne volitve še letos poleti ali jeseni; konservativci so upali, da so medtem med volivci pridobili in da bi jim nove volitve prinesle občutnejšo večino v parlamentu. Zdaj so seveda konservativci to upanje opustili.

Zato pa pričakujejo, da bodo laburisti zahtevali izvedbo novih volitev, čeprav sodijo, da bi tudi laburisti rajši še nekoliko časa počakali, ker mislijo, da bodo medtem svoj položaj še bolj utrdili. Poleg tega se vsi nekoliko bojijo, da bi utegnila biti pri prezgodaj razpisanih volitvah volilna udeležba precej nizka ker bi bile to že tretje parlamentarne volitve v štirih letih.

V spodnji zbornici se je včeraj zvečer zaključila proračunska debata. Finančni minister Butler je v zaključnem govoru med drugim napovedal, da bo ameriška obrambna pomoč Angliji v finančnem letu 1953-54 za polovico nižja kot v tekočem finančnem letu, vendar pa lahko Anglija pričakuje znatno povečanje dohodkov iz naročil «off shore», ki znašajo že sedaj 340 milijonov dolarjev. Butler je dejal, da kaže Eisenhowerjev predlog kongresu o pomoči tujini, da bo ameriška obrambna pomoč spremenila obliko. Eisenhower je zahteval od kongresa za Anglijo kredite za 200 milijonov dolarjev, in sicer 100 milijonov za letalsko proizvodnjo in 100 milijonov za nova naročila «off shore».

VATIKAN VEDNO BOLJ POSEGA v italijansko volilno kampanjo

Vzporedno s pastirskimi pismi škofov objavlja „Osservatore Romano" direktivne članke za propagando cerkvene hierarhije v korist demokristjanov - Državni uradniki bodo dobili predujem na trinajsto plačo - Sporazum o notranjih komisijah - Stavka bančnih nameščencev

(Od našega dopisnika)

RIM, 8. — Medtem ko se v vsej Italiji množijo pastirska pisma, ki poučujejo vernike, koga ne smejo voliti, in jim v bolj ali manj odkriti obliki zabičujejo, naj oddajo svoj glas za edino zveličavno demokristjansko stranko, vatikansko uradno glasilo «Osservatore Romano» sistematično nadaljuje z nekakim načelnim [illegible] vmešavanja Vatikana in njegovih podružnic v italijansko politično življenje in obenem daje smernice za škofovsko volilno propagando.

Danes objavlja «Osservatore» tretji članek o «katoličanih in volitvah», ki se ukvarja z «obrambo enotnosti katoličanov». Pod «enotnostjo katoličanov» razume vatikansko glasilo seveda enotno glasovanje za demokristjanske kandidate. Glavni razlog, s katerim utemeljuje «Osservatore Romano» to direktivo je, da «javno mnenje ne bi znalo pravilno oceniti, kakšen je dejanski vpliv katoličanov», že bi bilo «razkropljeno glasovanje in delo katoličanov na vseh mogočih političnih področjih» in da nihče ne bi vedel, «kje so in koliko je vernih državljanov» — kot da so volitve ljudsko štetje in statistika praktičnih katoličanov.

Vatikanski dnevnik pravi, da «pogoji, ki jih je ustvaril novi volilni zakon, ne dovoljujejo slepomišenja: ali so katoličani kar najbolj strnjeni, ali pa ne bo zamočen potrebni [illegible] pravi, da bi začel delovati mehanizem «nagrad večini», ki naj mimogrede spremeni še demokristjansko relativno večino med volivci v absolutno večino v parlamentu.

Kakšno težo ima lahko takšno neposredno poseganje cerkvene hierarhije pri oblikovanju volilnih rezultatov v Italiji, je povsem jasno. Zlasti velja to za južno Italijo — kjer pridejo, kot je nedavno ironično zapisal tednik «Il Mondo», «trije škofje na enega kandidata» — in za njeno neorientirano volilno množico. V rimskih političnih krogih sodijo, da je glavno prizadevanje Vatikana naperjeno proti možnosti, da bi desnica (zlasti pa monarhisti) pobrala demokristjanom preveč glasov in to spet predvsem na Jugu. Docela v skladu z današnjo tezo vatikanskega glasila je že včeraj De Gasperi v govoru v Ascoli Piceno omenil, da mu ne ugaja način, kako monarhisti razumejo krščanstvo...

De Gasperi se je danes zjutraj vrnil v Rim, kjer je imel nekaj posvetovanj — iz katerih se je izcimilo tudi nekaj obljub državnim uradnikom —, jutri pa bo odpotoval v Genovo, kjer bo prisostvoval splovitvi ladje «Cristoforo Colombo», sestrske ladje znane «Andrea Doria», v nedeljo popoldne pa bo govoril na glavnem genovskem trgu. V ponedeljek bo za dva dni odpotoval v Pariz na sestanek ministrov evropske obrambne skupnosti, nato pa se bo spet vrnil v Italijo in se posvetil volilni kampanji.

Danes je vlada poskušala nekako prehiteti sindikate v zadevi s predujmom državnim uradnikom. Po razgovoru med De Gasperijem in Pello in nekaj ur potem, ko je Gronchi dejal predstavnikom CGIL, naj počakajo na vladin odgovor do torka, je bilo izdano poročilo, ki v glavnem potrjuje govorice ki so se pojavile že včeraj, o dodelitvi predujma na trinajsto plačo za državne nameščence. Poročilo pravi, da bo vlada — ker se zaveda, da se bo izdelava novega zakona o državnih nameščencih, ki naj dokončno uredi celotno vprašanje, zavlekla — predlagala novemu parlamentu, naj odobri izplačevanje trinajste plače na obroke in naj se prvi obrok izplača s 1. julijem. Tako upa vlada v borbi s CGIL za glasove državnih uradnikov zmagati z obljubo, da jim bo izplačala pet ali deset tisoč lir že julija namesto decembra.

Na sindikalnem področju so zabeležili danes še en pomemben dogodek: predstavniki Confindustrije in sindikalnih organizacij so podpisali sporazum o notranjih komisijah. Pogajanja o tem se vlečejo že od leta 1949, ko je Confindustria odpovedala sporazum o notranjih komisijah od 7. avgusta 1947. Novi sporazum obnavlja v glavnem starega z nekaterimi manjšimi spremembami; zdi se, da nenadna popustljivost industrijcev ni brez zveze z volilno kampanjo.

Sindikalne organizacije bančnih uslužbencev so sklenile nadaljevati s stavkovnim gibanjem, ker pogajanja z delodajalci niso kazala na uspeh. Sindikalne organizacije so proglasile za prihodnji teden štiridnevno stavko od 12. do 16. maja, obenem pa so se obrnile na De Gasperija s prošnjo, naj posreduje.

A. P.

Bombe in aretacije v Argentini

BUENOS AIRES, 8. — Zaradi eksplozije bombe so bile včeraj ponoči v Buenos Airesu ranjene tri osebe. Bombne eksplozije so v zadnjem času v Buenos Airesu precej na dnevnem redu, vendar je bila včerajšnja bomba mnogo močnejša kot običajno.

Policija je medtem sporočila, da je odkrila novo teroristično organizacijo. Poročilo dodaja, da je policija izvršila 12 aretacij in zaplenila velike količine orožja in municije. Zdi se, da je med aretiranimi tudi German Sanchez, bratranec polkovnika Francisca Suareza, voditelja uporniškega gibanja, ki je bilo zatrto v septembru 1951. Orožje in municijo so baje našli v hišah štirih Sanchezovih prijateljev, med katerimi je tudi neka ženska, Helena Carranza, bivša uradnica pri prosvetnem ministrstvu.

Kot nadaljuje policijsko poročilo, je danes odkrita teroristična skupina delovala neodvisno od ostalih terorističnih skupin, ki so jih v zadnjem času odkrili skoraj vsak dan eno. Devet izmed aretiranih dvanajst oseb dolžijo, da so nastavile bombe, ki so eksplodirale 1. maja zjutraj v Buenos Airesu.

Tudi v mestu San Miguel de Tucuman so danes izvršili številne aretacije pod obtožbo protidržavnega delovanja. Aretirali so tudi nekaj članov kominformistične stranke.

Policija poroča nadalje, da je odkrila velike zaloge orožja na številnih veleposestvih v pokrajini Buenos Aires. V eni sami «estanciji» so zaplenili 77 pušk Winchester, 20 pušk Remington, 120 karabink raznih tovarn ter brzostrelke, pištole in dinamit. O hišnih preiskavah in aretacijah poročajo iz raznih krajev v okrajih Dorrego, Tornquist, Delta Ventano in Villarino.

Danes so aretirali tudi pet tujih državljanov, in sicer zaradi kupčij z valutami. Tihotapsko organizacijo je vodil, kot kaže, neki aristokrat romunskega rodu. Uradno zanikujejo, da bi imelo pet aretiranih tujcev zveze s terorističnimi organizacijami.

Zaključeni razgovori med Kanado in ZDA

WASHINGTON, 8. — Po zaključku razgovorov med Eisenhowerjem in kanadskim ministrskim predsednikom St. Laurentom so objavili uradno poročilo, ki pravi med drugim, da zadnji razvoj položaja na Koreji vzbuja večje upanje, toda v Laosu je bilo izvršeno napadalno dejanje, ki bi lahko imelo resne posledice za Tailandijo in za vso Južnovzhodno Azijo. Poročilo nadaljuje, da je bilo dogovorjeno, da je treba zastaviti vse sile za prispevanje k omilitvi napetosti, ne da bi zmanjšali napore za povečanje skupne sile in možnosti odpora proti slehernemu napadu. Poročilo pravi na koncu, da morajo kominformisti dokazati miroljubne namene z dejanji in ne z besedami.

St. Laurent je danes govo[illegible] je izrazil upanje, da bodo ZDA dale pobudo za svobodnejšo politiko na področju zunanje trgovine, zlasti glede carinskih tarif in sorodnih vprašanj.

Govornik ni prikrival zaskrbljenosti v Kanadi zaradi možnosti spremembe ameriške trgovinske politike ter je dejal, da je naklonjen politiki, ki je označena pod geslom «trgovina, ne pomoč». Z druge strani je pripomnil, da se ZDA ne bi smele bati široke konkurence pri uvozu iz drugih zahodnih držav, ker bi imele veliko korist od povečane gospodarske blaginje teh držav.

Zamenjan vrhovni poveljnik francoskih sil v Indokini

Nadaljujejo se posvetovanja zahodnih vlad zaradi napada na Laos - Posebna ameriška pomoč 60 milijonov dolarjev Franciji - Hudi boji med burmanskimi in kuomintanškimi četami ob burmansko - kitajski meji - Burma odklanja udeležbo na konferenci, na kateri bi bili tudi kuomintanški predstavniki

PARIZ, 8. — General armadnega zbora Henri Navarre je bil imenovan za novega vrhovnega poveljnika francoskih sil v Indokini. Navarre je bil do sedaj načelnik glavnega štaba maršala Juina, vrhovnega poveljnika atlantskih sil v srednji Evropi. Dosedanji vrhovni poveljnik v Indokini je bil general Salan.

To je bilo danes sklenjeno na seji vlade, ki je razpravljala o položaju v Indokini. Glede pričakovanega imenovanja generalnega komisarja v Indokini je glasnik vlade izjavil, da so odločitev o tem odložili. Zaradi tega bo minister za pridružene države Jean Letourneau še dalje začasno vodil posle tega komisarjata.

V Saigonu so danes objavili besedilo dveh pisem, ki sta si ju izmenjala vietnamski ministrski predsednik Van Tam in francoski minister za pridružene države Jean Letourneau.

Van Tam pravi v svojem pismu med drugim, da bo njegova vlada še nadalje izvajala politiko sporazuma in sodelovanja s Francijo, ter poudarja, da se mora francoska vlada obvezati, da bo s svoje strani vodila politiko, ki bo tesno koordinirana z vietnamsko politiko najsi bodo okoliščine kakršne koli, zlasti pa če bi se kominformistična mirovna ofenziva razširila na Južnovzhodno Azijo. Vietnamski ministrski predsednik izraža tudi bojazen v zvezi z govoricami o možnosti «internacionalizacije» indokitajskega spora in morebitne ustanovitve «vmesne države» v Indokini.

V svojem odgovoru zagotavlja Letourneau, da Francija ne bo dala nobene pobude in sklenila nobenega dogovora o katerem koli vprašanju, ki zadeva Vietnam, ne da bi bila vietnamska vlada prej vprašana za mnenje in ne da bi uradno dala svoj pristanek. Še posebno zagotavlja Letourneau, da bo Vietnam vprašan za mnenje, preden se napravi kakršen koli korak v zvezi z napadom na Laos. S tem v zvezi pojasnjuje, da bi v primeru, da bi se zdelo umestno predložiti zadevo OZN, pariška vlada prej sklicala sestanek vrhovnega sveta Francoske unije, zato da sliši mnenje in priporočila.

Predsednik vojaškega odbora v ameriški predstavniški zbornici je danes izjavil, da bi upiranje Francije, da bi o napadu na Laos razpravljali v OZN, lahko imelo neugoden odmev v washingtonskem kongresu, ko bo moral ta glasovati o pomoči Indokini v bodočem proračunskem letu. Izjavil je nato, da Franciji narekuje njeno sedanje stališče njena kolonialna politika,

V pariških dobro obveščenih krogih izključujejo za sedaj, da bo francoska vlada dala pobudo za predlog konference petih, na kateri naj bi proučili vprašanja Daljnega vzhoda. Kakor je znano, so nekateri časopisi nakazovali to možnost, a so pripisovali zadevno pobudo Veliki Britaniji. V britanskem zunanjem ministrstvu izjavljajo, da je britanska vlada v stalnem stiku z vladami držav, ki so prizadete zaradi položaja v Indokini.

Medtem je ravnatelj MSA, Harold Stassen na tiskovni konferenci sporočil, da so ZDA dovolile Franciji posebno pomoč 60 milijonov dolarjev za okrepitev francoskih in domačih čet v Indokini. Dodal je, da je bil znesek že akreditiran francoski vladi iz sklada ameriške pomoči tujini.

Stassen je tudi izjavil, da je bil ta program pomoči izdelan na zadnjih pariških sestankih NATO in po začetku napada na Laos. Potrdil je, da so v zadnjih tednih pospešili pošiljanje vojaškega materiala francoskim in domačim četam v Indokini.

Iz Laosa javljajo, da so pri letalskih izvidniških poletih dobili vtis, da se Hočiminhove čete še dalje umikajo. V razdalji 80 kilometrov od Luang Prabanga niso opazili nobenega zbiranja čet. Tudi drugod vlada zatišje.

Iz Ranguna javljajo, da je Burma zavrnila ameriški predlog, naj bi sklicali konferenco predstavnikov Burme, Tailandije, Kuomintanga in ZDA, ki naj bi razpravljala o umikajoč iz Burme. Kakor se zdi, je Burma sporočila, da ne misli sodelovati pri konferenci, ki bi se je udeležili delegati Kuomintanga, ter je predlagala, naj bi ZDA, Tailandija, in kuomintanški predstavniki skupaj razpravljali o načrtu za umik omenjenih vojakov in naj bi ga potem predložili v proučitev burmanski vladi.

Medtem javlja burmansko vojno ministrstvo, da so v teku hudi boji med vladnimi četami in kitajskimi nacionalisti v okraju Kentung ob kitajski meji.

Ugodne perspektive za razvoj trgovine z Nemčijo

Zaključeno je posvetovanje s poslaniki v zahodnih državah Manever mednarodne kominformovske sindikalne zveze

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 8. — V Beogradu se je danes končalo redno posvetovanje državnega tajnika za zunanje zadeve Koča Popoviča z jugoslovanskimi diplomatskimi zastopniki v Londonu, Parizu, Bonnu in Rimu.

Posvetovanja, ki je trajalo tri dni, so se udeležili tudi številni visoki funkcionarji državnega tajništva za zunanje zadeve in novi jugoslovanski veleposlanik v Indiji dr. Nikolić. Jugoslovanske diplomatske predstavnike sta med njihovim bivanjem v Beogradu sprejela tudi predsednik republike maršal Tito in podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Milovan Djilas.

Jugoslovanska gospodarska delegacija, ki se že dalj časa mudi v Bonnu v Zahodni Nemčiji, se razgovarja z nemškimi zastopniki med drugim tudi o jugoslovanskih predlogih glede načina plačevanja jugoslovanskih obveznosti.

Cilj jugoslovanskih predlogov je — je izjavil v zvezi s tem Jugopressu jugoslovanski veleposlanik v Zahodni Nemčiji dr. Mladen Ivekovič, ki je prispel na posvetovanje v Beograd — da se vzporedno z rešitvijo finančnih obveznosti Jugoslavije zagotovi gospodarska izmenjava med obema državama v dosedanjem obsegu.

«Jugoslavija upa, je poudaril dr. Ivekovič, da bodo njeni predlogi ugodno sprejeti v nemških gospodarskih krogih, zlasti pa pri zastopnikih nemške industrije, ki je dobila velika naročila za opremo jugoslovanske ključne industrije. Prespektive nadaljnjega razvoja trgovine med Zahodno Nemčijo in Jugoslavijo so zelo ugodne in zanimanje za ta razvoj je obojestransko», je zaključil jugoslovanski veleposlanik v Bonnu.

Sredi maja bo prišla na neuraden obisk v Jugoslavijo turška gospodarska delegacija, ki jo bodo sestavljali strokovnjaki za industrijo in trgovino.

Med članstvom jugoslovanskih sindikatov je vzbudil precejšnje zanimanje poziv kominformovske mednarodne sindikalne zveze konfederaciji svobodnih sindikatov za skupni sestanek predstavnikov obeh sindikatov zaradi združitve naporov za obrambo miru in vzpostavitev enotnosti.

Član glavnega sveta sindikatov Jugoslavija Milan Slani ocenjuje v izjavi za radio Beograd ta poziv kot manever svetovne sindikalne federacije, ki je v tesni zvezi z novo taktiko sovjetske vlade po Stalinovi smrti. Milan Slani je prikazal v svoji izjavi dosedanjo politiko in manevre kominformovske svetovne sindikalne zveze, ki je vedno služila kot propagandistično sredstvo sovjetski vladi in njeni politiki, ter ugotavlja, da pozivu svetovne sindikalne zveze ne gre za vzpostavitev enotnosti, temveč da ima za cilj razbijanje enotnosti mednarodne konfederacije svobodnih sindikatov, da bi politika sovjetske vlade dosegla svoje cilje.

Zveza študentov in ljudska mladina Jugoslavije sta dali na razpolago inozemskim študentom, ki bodo letos obiskali Jugoslavijo, letovišča v Dubrovniku, Splitu, Crikvenici, Novem Vinodolu, Zadru in v nekaterih drugih krajih. Razen tega si bodo inozemski študenti ogledali tudi Beograd, Zagreb, Ljubljano, Sarajevo in druga republiška glavna mesta.

B. B.

Izredno zasedanje nemške zgornje zbornice

BONN, 8. — Predsednik Bundesrata Reinhold Maier je sporočil, da so sklicali za 15. maj izredno sejo Bundesrata. Dodal je, da sta se Adenauer in vodilni odbor liberalne stranke «do neke mere sporazumela» glede «nekega predloga liberalne stranke»; Maier pa ni hotel navesti podrobnosti o tem predlogu.

Dalje je Maier izjavil, da se je Adenauer odpovedal načrtu, ki ga je izdelal in ki se nanaša na ratifikacijo bonnskih in pariških dogovorov. Končno je Maier izjavil, da njegova vlada ne bo predložila nobene resolucije na tem zasedanju.

Hammarskjoeld obiskal Eisenhowerja

WASHINGTON, 8. — Predsednik Eisenhower je danes sprejel glavnega tajnika OZN Hammarskjoelda. Razgovor je trajal dvajset minut. Po razgovoru je Hammarskjoeld izjavil, da je napravil «vljudnostni obisk» in da se z Eisenhowerjem ni razgovarjal o določenih vprašanjih. Izjavil je tudi, da ni bilo govora o korejskem vprašanju, pač pa o Združenih narodih.

KAIRO, 8. — Konferenca zunanjih ministrov arabskih držav, ki se je včeraj začela v Kairu, je imela danes svojo drugo sejo. Na prvih dveh sejah so pregledali položaj v arabskem svetu, da se sporazumejo o skupnem stališču arabskih držav glede vprašanj, o katerih bodo razpravljali ob priliki obiska ameriškega državnega tajnika Fosterja Dullesa v arabskih prestolnicah.

Petnajst ladij pšenice na Reki

REKA, 8. — V pristanišče na Reki že nekaj dni prihajajo prekooceanske ladje s tovori pšenice, ki jo je Jugoslavija kupila za ublažitev posledic lanske suše. V pristanišču je zdaj pet ladij iz ZDA, ki izkrcujejo 45.000 ton pšenice. V prihodnjih dneh bo prišlo v Jugoslavijo še 10 velikih ladij s približno 100.000 tonami pšenice in koruze.

Ugodno deževje v vsej Jugoslaviji

LJUBLJANA, 8. — Veliko deževje, ki je zajelo včeraj skoraj vso Jugoslavijo, se še vedno nadaljuje. Največ padavin je bilo v Sloveniji, v Gorskem Kotaru, v Srednjem Primorju in na Hrvatskem sploh. V goratih predelih Slovenije nad 1000 m nadmorske višine sneži, prav tako tudi v nekaterih predelih Bosne in Hercegovine.

V nekaterih predelih Jugoslavije je padala včeraj in danes tudi toča, vendar ni napravila mnogo škode, razen ponekod v Slovenskem Primorju.

Po mnenju jugoslovanskih kmetijskih strokovnjakov bo letos v Jugoslaviji zaradi obilnih padavin zelo dobra letina v vseh predelih od Makedonije do Slovenije.

Laž in resnica sta sestri; ednako opravljeni hodita druga tik druge in z ednakimi očmi gledata v svet.
I. MENCINGER

TRŽAŠKI DNEVNIK

Danes, sobota 9. maja
Gregorij, Prvinica
Sonce vzide ob 4.42 in zatone ob 19.21. Dolžina dneva 14.39. Luna vzide ob 2.24 in zatone ob 15.02.
Jutri, nedelja 10. maja
Antonin, Dvorna

Od 60 do 100-odstotno uničeni nasadi v Škofijah, Plavjah, Badihi, pri Sv. Antonu in v coni B

Večina trt ne bo rodila 2 do 5 let - Njive v najbolj prizadetih vaseh bo treba zasaditi z novimi kulturami Oblasti v coni B podvzele prve ukrepe za pomoč, medtem ko se v coni A za katastrofo sploh niso zmenile - Nabiralna akcija med sindikalnimi podružnicami

«Lani 50 hektov vina, letos niti enega! Ostal je samo latnik pred hišo, pa še tam bosta dozorela samo kaka dva grozda. Poglejte to trsnico! Dve leti sem se ukvarjal z njo, jo negoval, prekopaval in letos bi moral biti trud, ki sem ga vložil v te vrste, bogato poplačan. In kaj je ostalo? Golo steblo! Razcefrano listje, če ga je sploh še kaj ostalo! Grozdička nobenega!»

Kmet je prijel za razcefran list in ga zmečkal v roki. «Skoraj pol ure je padala, suha suha! Brez kapljice dežja. Potem se je pomešala z nalivom, ki je lil še nekaj časa, in ko je končalo, je bilo vse na okrog belo. Kot pozimi! Poglejte ta hrib! Od tukaj pa preko naših njiv v Ankaranu, čez Škofije, Plavje, Badiho, Sv. Anton in tja naprej jo je vrag nesel. Le kaj bomo storili? Trte bom moral porezati, da bo vsaj k letu kaj pridelka. Drugače smo dobri za tri leta!»

Vrgel je zmečkan list od sebe. Niti enkrat ni izgovoril besedice «toča», kot da bi se bal, da bo zopet od nekje prihrumela. «Poglejte to njivo! Ali veste kaj je tukaj raslo? Krompir! Ali se sploh pozna, da so se tod še včeraj bohotila krompirišča, ki jih je bilo veselje pogleda?»

Sklonil se je in izgrebel iz zemlje nekaj drobnih krompirjev. Zdelo se je, da jih bo jezen vrgel proč, a se je premislil in jih zagrebel nazaj v zemljo. Stopil je nekaj korakov naprej in se ustavil pod oljko. Vešče je pregledal košato vejo in zamahnil z roko: «Lani sem pridelal 6 hektov olja, moj brat 3, letos nič! Z bratom bi morala pridelati 11.000 «cuket», letos ne bo nobene! Tukaj je bil vsajen paradižnik, ali kaj vidite? Ne? Na žalost, tudi jaz ne. Poglejte to smokvo! Med vsemi je najbolj trpežna, saj ima kot usnje debele liste in njen plod je zdaj trd ko kamen. Toda kaj je od smokve ostalo? Razcefrano listje, kot da bi skozi krošnjo s strojnico streljali. In če je smokvo tako prizadejalo, si lahko predstavljate, kaj je z grahom, fižolom in drugimi povrtninami, da ne govorim o sadnem drevju sploh!»

Kmet ne joče. Toda če mu pridejo solze v oči, tedaj mora biti pretresena vsa njegova notranjost. In ni bil samo eden, ki je v petek ali pa včeraj zjutraj, ko je stopil med svoje njive in vinograde, podrsal z raskavo dlanjo po vlažnih očeh. Vsi upi, vsi računi, ki jih je napravil morda že lansko jesen, so šli po vodi. Toča je uničila vse, tako da so v nekaj minutah postali reveži.

Ogledali smo si predele, ki jih je toča najbolj poškodovala oz. uničila. Nad Ankaranom in nad Škofijami je stoodstotno uničila vse. Kmetje so nestrpno pričakovali plodove prvih pridelkov, grozdje je kazalo kot že zlepa ne, a naenkrat so prišli ob vse. V Škofijah je šest kmetov, ki se ukvarjajo samo z obdelovanjem zemlje, medtem ko imajo drugi nekaj vinogradov in njiv, a imajo tudi postranski zaslužek. Tako sta n. pr. brata Rolič utrpela milijonsko škodo, da ne govorimo o drugih, ki so prav tako prizadeti. Stari Ivan Sodnik nam je pokazal novo trsnico, ki bi morala dati letos prvi pridelek: ostalo je nekaj lokov, ob katerih je privezano steblo. Na tleh leži razcefrano listje.

V Plavjah je toča zajela predvsem vzhodni predel, toda tudi na nasprotni strani je ponekod uničila 60 odstotkov pridelka, predvsem trt. Podobno je na Badihi, kjer je vzhodni del popolnoma oklestčen, zahodni pa do 70 odst.

Ob tej hudi vremenski nesreči, starejši ljudje pravijo, da je bila taka toča zadnjikrat leta 1925, moramo vprašati samo eno: Kaj nameravajo ukreniti oblasti, da priskočijo hudo prizadetim kmetovalcem na pomoč? Ne smemo niti pozabiti posledic lanske suše, tako da je položaj nekaterih naravnost brezupen. Ljudje so pričakovali, da bodo včeraj videli v oklestčenih krajih kakšnega strokovnjaka Kmetijskega nadzorništva in se je zgodilo, da so našega urednika titulirali z «gospodom inšpektorjem, doktorjem, inženirjem» itd., ker so bili prepričani, da je človek, ki se zanima za njih nesrečo, lahko samo eden od «meštirja», t. j. od kakšne ustanove, ki se bavi s kmetijskimi problemi. Že v naši včerajšnji številki smo predlagali oblastem, da takoj in vsaj približno ocenijo škodo, ki jo je povzročila toča. Danes ponavljamo ta poziv in dodajamo, da bi bila dolžnost Urada za kmetijstvo in ribištvo pri ZVU, da stopi v stik s prizadetimi kmetovalci ter jim na kakršenkoli način pomaga.

* * *

Neurje, ki je predvčerajšnjim divjalo nad severnim področjem koprskega okraja je povzročilo večjo škodo, kot je bilo sprva mišljeno. Toča je povzročila na poljih, vinogradih in sadovnjakih pravo razdejanje. Dobesedno je oklestila trto na Debelem rtiču, v Ankaranu, Škofijah, Tinjanu, pri Sv. Antonu, v Loparju, Kavaličih, Boninih, Dekanih, Čežarjih, Pobegih in Pradah. Na poljih je toča pridelke zbila v zemljo, da bodo morali kmetje znova preorati in posaditi njive z drugimi kulturami, ki bodo še lahko obrodile v tem letu. Nekaj manj so prizadeti Bertoki, Skocijan in Sv. Tomaž.

Največjo škodo trpijo kmetje zaradi uničenih trt, ki ne bodo najmanj dve leti rodile. Včeraj so kmetje ves dan škropili z modro galico. Rezanja poganjkov pa se še niso lotili, ker je to precej delikatno in od tega je odvisno, ali bo pridelek na teh trtah že čez dve leti ali pa šele čez pet. Strokovnjaki, ki jih je odsek za kmetijstvo iz OLO Kopra poslal v prizadete kraje, so sporazumno s kmeti že odločili način rezanja. S tem bodo jutri praktično seznanili vinogradnike in zato jih vabijo, naj se okrog 9. ure zberejo v zadružnih prostorih v Ankaranu, pri Sv. Antonu, v Dekanih, Bertokih, Čežarjih in Škofijah.

Glede rešitve poljskih pridelkov pa so strokovnjaki sporazumno s kmeti odločili, naj bi poškodovane njive ponovno zasedili s paradižniki, koruzo in fižolom. Okrajni ljudski odbor bo poskrbel za seme. Za pospeševanje gospodarstva je včeraj že posejal v toplih gredah seme za okrog 200.000 sadik paradižnika, ki jih bo vzgojil že v desetih dneh in bodo kmetom brezplačno na razpolago. Po potrebi bodo vzgojili še novih 200.000 sadik. To so prvi ukrepi, ki jih je sprejela oblast, da se omilijo katastrofalne posledice toče.

Medtem pa je sindikalna podružnica radijske postaje v Kopru sprožila akcijo v pomoč prizadetim krajem. Na sestanku so člani sindikata sklenili, da bodo prispevali vsi v ta namen prispevek v znesku enodnevnega zaslužka. Hkrati so pozvali vse ostale sindikalne podružnice, naj se odzovejo tem akcijam. Prispevke sprejema uprava radia jugoslovanske cone Trsta.

Prejeli smo:

Skupina neodvisnih Slovencev je poslala našemu uredništvu v objavo naslednjo «IZJAVO», ki jo objavljamo, ker omenjena skupina nima svojega glasila in ker je naš dnevnik glasilo Osvobodilne fronte, ki je sestavni del Liste slovenske skupnosti, katere pripada tudi Skupina neodvisnih Slovencev.

IZJAVA

V zvezi z izjavo, ki jo je podal — ne vemo, v čigavem imenu — o vprašanju STO g. Branko Babič, bivši predsednik OF za STO, na kongresu Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije v Ljubljani in jo deloma ponovil v članku, objavljenem v Primorskem dnevniku dne 1. maja 1953., ugotavljamo sledeče:

Gornja izjava g. Babiča je v očitnem navzkrižju z volilnim programom Liste slovenske skupnosti, na katerega so ob priliki zadnjih občinskih volitev pristali tudi odgovorni predstavniki OF za STO.

Ta izjava je tudi v grobem nesoglasju z voljo celokupnega našega prebivalstva, ki slej kot prej vztraja na zahtevi, da se Svobodno tržaško ozemlje po določilih mirovne pogodbe končno uresniči in da se zajamčijo njegova resnična neodvisnost in nedeljivost, slovenskemu in hrvatskemu ljudstvu pa dejanska enakopravnost z Italijani, kakor zahtevata duh in besedilo mirovne pogodbe.

Obžalujemo, da se s takimi neodgovornimi izjavami zanaša zmeda med naše prebivalstvo in ne dvomimo, da bodo naši občinski svetovalci kakor doslej tudi v bodoče ostali zvesti besedi, dani ljudstvu, ki jih je izvolilo in edino kateremu so odgovorni za svoja dejanja.

V Trstu, dne 7. maja 1953.

Skupina neodvisnih Slovencev

K gornji izjavi pripominjamo sledeče:

1. Ni res, da se ne ve, v čigavem imenu je Babič podal v Ljubljani zadevno izjavo. Vodstvo Skupine neodvisnih Slovencev dobro ve, da je Babič bivši predsednik Osvobodilne fronte, kot v izjavi še posebej poudarja in da ni več funkcionar Osvobodilne fronte za Tržaško ozemlje. On je govoril v svojem imenu kot sleherni delegat na podobnih kongresih političnih organizacij.

2. V našem dnevniku od 6. t. m. smo poudarili v tej zvezi, da je naše politično stališče o tem vprašanju prišlo do izraza v prvi točki programa Liste slovenske skupnosti, katerega tudi dosledno izvaja.

3. Prepričani smo zato, da bodo občinski svetovalci izvoljeni na Listi slovenske skupnosti nadaljevali z borbo za uresničenje njenega programa in za izvojevanje vseh nacionalnih in socialnih pravic našega ljudstva na tem ozemlju.

4. Čudno pa se nam zdi, da se je vodstvo Skupine neodvisnih Slovencev tako zelo razburilo zaradi ljubljanske izjave, medtem ko se mu ni zdelo vredno povedati svojega mnenja, ko je Agneletto kot predsednik SDZ v svojem glasilu večkrat ostudno napadel prav tisto Jugoslavijo, ki je edina branila in brani ter jamči, da tržaški Slovenci nismo zopet padli v popolno rimsko suženstvo. Takšno izjavo Neodvisnih bi tržaški Slovenci z zadovoljstvom sprejeli.

Povratek tržaških gospodarstvenikov iz Gradca

V Trst so se vrnili predstavniki trgovskih in gospodarskih krogov, ki so se udeležili transportne konference v Gradcu. Med drugim je bila v tem času tudi seja vodilnega odbora Zbornice za pospeševanje prometa in trgovine med Avstrijo in Trstom, ki so se je udeležile razne osebnosti iz avstrijskih gospodarskih in finančnih krogov. Na tej seji so proučili razna vprašanja, ki se tičejo trgovskih izmenjav med Trstom in Avstrijo. Sklenili so, da bodo proučili stroške za nakladanje in razkladanje blaga v tržaškem pristanišču ter določili povprečje, ki bo služilo avstrijskim izvoznikom in uvoznikom, da bodo lahko že vnaprej kalkulirali stroške.

Zbornica je tudi mnenja, da bi morali v sklopu sporazuma italijansko-avstrijskega kliringa ustvariti poseben kompenzacijski sistem za Trst.

Izpiti v trgovski mornarici

Po višjih ukazih bodo pri pomorski direkciji in pristaniškem poveljstvu v Trstu izpiti za razna imenovanja v trgovski mornarici, in sicer:

Za aspirante kapitane dolge plovbe, aspirante strojne kapitane in za strojne kapitane se začnejo izpiti 18. maja namesto 11. maja. Za nižje strokovne čine pa se izpiti začnejo 15. junija namesto 8. junija.

Z VČERAJŠNJE REDNE SEJE TRŽAŠEGA OBČINSKEGA SVETA

OBČINSKI SVET ZA PODALJŠANJE ROKA O PREPOVEDI STANOVANJSKIH IZGONOV

Porazne izjave odbornika Dulcija o stanovanjskem vprašanju: 500 stanovanj za 4500 prosilcev. Demokristjani se boje razprave o „lokalnih financah"

Včerajšnja redna seja tržaškega občinskega sveta je bila posvečena drugim vprašanjem in ne razpravi o proračunu.

Glavno besedo je imel odbornik Dulci, ki je odgovoril na vprašanja, o dodeljevanju ljudskih stanovanj, ki so mu jih postavili nekateri svetovalci na preteklih sejah. Ob tej priliki je odbornik Dulci podal podrobno poročilo o sedanjem stanju gradenj ljudskih stanovanj in o številu stanovanj, ki bodo na razpolago za dodelitev do decembra ali najkasneje do januarja 1954. leta.

Odbornik Dulci je poudaril, da je odbor za dodeljevanje ljudskih stanovanj v veliki zadregi zaradi malega števila stanovanj, ki jih ima na razpolago in velikega števila prošenj, ki so jih interesenti vložili pri zavodu za ljudske hiše. Do sedaj je bilo vloženih 7000 prošenj. Od teh je 2500 prošenj, ki so jih vložili ezuli in ki ne pridejo v poštev za stanovanja IACP, ker se za njih zidajo posebna stanovanja. Ostane torej še vedno 4500 prošenj. Odbornik sam je poudaril, da živi 98 odst. od 4500 družin, ki so vložile prošnjo za stanovanje, v obupnih stanovanjskih razmerah. Po zadnjih ugotovitvah živijo te veččlanske družine v enem prostoru. Poleg tega je večina teh prostorov v kleteh, v podstrešjih ali pa v takšnih stanovanjskih hišah, ki bi morale biti že davno podrte.

Za vse te potrebe pa razpolagajo, oziroma bodo razpolagali na koncu leta največ s 600 stanovanji in sicer: 18 na Proseku, 107 na Greti, 64 v Ulici Orlandini, 102 v Ulici Conti, 218 v Spodnji Carbcli (bivše delavnice OMSA), 30 na Greti in 81 v Ulici Taviani. Kot vidimo, vsa ta stanovanja predstavljajo šele 12 odst. števila vloženih prošenj. Odbornik je tudi pojasnil, da imajo vse tiste družine, ki morajo po zakonu zapustiti nevarna stanovanja, prednost pred vsemi na novo stanovanje zavoda za ljudske hiše (IACP). Za letos predvidevajo, da bodo proglasili za neuporabne najmanj 17 hiš, kjer živi 107 družin s 350 osebami. Od 600 napovedanih stanovanj bo ostalo na razpolago za 4500 prošenj manj kot 500.

Kakor vidimo, je stanovanjsko vprašanje še vedno eno najbolj perečih. Po zgornjih podatkih tudi bližnja bodočnost ne bo prinesla nobenega izboljšanja.

Dalje je odbornik Dulci razložil način dodeljevanja ljudskih stanovanj po točkah. Zatrdil je, da je ta način dodeljevanja stanovanj v sedanjem stanju najbolj pravilen, ker zagotavlja možnost najbolj točne ugotovitve potreb posameznega prosilca. Temu je predvsem ugovarjal svetovalec Tolloy (FN), ki je dejal, da je bilo dosedanje razdeljevanje stanovanj pristransko in da so dobili stanovanja v Trstu predvsem ezuli in razni prišleci iz Italije. Ta Tolloyjeva trditev je razburila demokristjane in posebno še župana, ki so skušali dokazati, da to ni res, kljub temu, da je znano prav nasprotno.

V zvezi s stanovanjskim vprašanjem je občinski svet soglasno sprejel predlog občinskega odbora za podaljšanje zapore nad izgoni iz stanovanj najmanj do 30. junija 1954. Na podlagi zadnjega ukaza ZVU pa ta zapora zapade 30. junija letos. Prepričani pa smo, da bo ZVU sprejela zahtevo občinskega sveta in preprečila, da bi v sedanji stanovanjski krizi deblokirali zaporo stanovanjskih izgonov, kar bi povzročilo še večjo zmedo na tem področju.

Odbornik Cumbat je prečital sklep občinskega odbora, ki zavrača zahtevo sindikalnih organizacij, da se zagotovi vsem članom mestnih straž in gasilcem ter članom njihovih družin, brezplačno zdravljenje v občinskih ambulantah, v bolnišnici ter da se jim zagotovijo brezplačna zdravila. Odbornik Cumbat je utemeljil to stališče občinskega odbora s tem, da so bili vsi ti uslužbenci vključeni v ustanovo INADEL, ki jim nudi vse zdravstvene usluge, kot vsem ostalim občinskim uslužbencem. Na opombo svetovalca Radicha, da so tako mestni stražarji kot gasilci že dolgo časa uživali to prednost, je Cumbat odgovoril, da je ZVU izdala ukaz, na podlagi katerega so bili vsi omenjeni uslužbenci vključeni v INADEL z namenom, da se odpravijo prednosti nekaterih uslužbencev napram drugim.

Proti koncu seje je svetovalec Belihar (FN) zahteval od občinskega odbora, da se prične razpravljati o njegovi resoluciji proti raztegnitvi na Trst italijanskega zakona o «lokalnih financah», ki predvideva povišanje trošarine na predmete široke potrošnje. Župan ni sprejel z utemeljitvijo, da bo občinski svet o tem zakonu razpravljal lahko šele po zaključku razprave o proračunu. Toda po daljši borbi med svetovalcem Beliharjem in demokrščansko večino, med katero so kot glavno orožje uporabljali zakonske člene o občinski upravi, je župan zagotovil svetovalcu Beliharju, da bo lahko zahteval razpravljanje o omenjeni resoluciji pri izjavi o glasovanju za letošnji proračun. Poleg tega pa je župan izjavil, da je bila ZVU tista, ki je vsilila občinski upravi postavko 400 milijonov lir, ki naj bi jih dobili z uveljavljenjem zakona o «lokalnih financah». Dejal je tudi, da bodo vladne oblasti zmanjšale proračun za 400 milijonov lir, če bo občinski svet zavrnil raztegnitev omenjenega italijanskega zakona.

Prihodnja seja bo v torek.

NOBENEGA SPORAZUMA O ODPUSTIH V ARZENALU

VZROK KRIZE V LESNI INDUSTRIJI TUDI NAROČILA TUJIM PODJETJEM

Zato bi morale vse javne ustanove dajati pri raznih delih prednost domačim industrijskim podjetjem in obrtnikom

Na Zvezi industrijcev so se začela pogajanja glede nameravanih 60 odpustov v Tržaškem arzenalu. Vodstvo podjetja vztraja na odpustih, češ da se jim ne more odreči zaradi stalnega pomanjkanja dela. Sindikati pa trdijo, da tako veliko podjetje, ki zaposluje nad 1000 delavcev, že lahko najde kak način, da se izogne odpustom. Predstavniki Arzenala pa so po drugi strani izjavili, da bo vsaj za ostale delavce zagotovljeno nekaj časa delo, in sicer pri popravljanju ladje «Toscana».

Da primanjkuje Arzenalu dela, je splošno znano, česar je v glavnem krivo veliko znižanje tonaže tržaškega ladjevja, jasno pa je, da ne bodo rešili krize z odpustom 60 delavcev in da je zato dolžnost podjetja kakor tudi oblasti, da se preskrbi delo, sicer bi ista usoda doletela še druge delavce. Večanje števila brezposelnih pa bi seveda vedno bolj porazno vplivalo tudi na trgovino, saj bi se morala nujno znižati potrošnja.

Delovna kriza zajema še mnoga druga podjetja v Trstu, zlasti tista, ki so odvisna od ladjedelnic, to je mala industrija in obrt. Najbolj seveda trpi lesna industrija, v kateri je bilo najavljenih 120 odpustov. Mnogo pa je bilo odpuščenih tudi delavcev, ki so bili najeti za določen rok in o katerih podjetja zato niti ne obveščajo sindikalnih organizacij. Isto velja za delavce malih podjetij in v obrtništvu za razne stroke, za katere sploh ni kolektivnih pogodb in lahko delavce odpustijo, kadar se jim zljubi.

Stanje v tržaški industriji je zato kaj žalostno in se sedaj ne obeta nobeno izboljšanje. Kar se lesne industrije tiče, ni krivo krize le pomanjkanje dela v ladjedelnicah in v Arzenalu, marveč še tisto malo dela, kar ga je, poberejo tuja podjetja. Znano je na primer, kako močno konkurirajo tržaškim mizarskim podjetjem zlasti s pohištvom furlanska podjetja, kjer je cenejša delovna sila in se podjetniki na razne načine izogibajo socialnim dajatvam. Prav tako pa razne javne ustanove, ki razpisujejo dražbe za javna dela, dajejo prednost pri naročilih podjetjem iz Italije, ker sprejemajo naročila tudi pod ceno. Proti temu so protestirali tudi že svetovalci v občinskem svetu, toda kot kaže, vse to nič ne pomaga.

Resno stanje v mizarski industriji in v tržaškem obrtništvu sploh ugotavljajo tudi sami podjetniki. Ravno te dni, ko je Zavod za zavarovanje proti nezgodam dokončal veliko število stanovanj pri Sv. Ani, se je voditelj skupine lesnih industrijcev Frandoli, ki je tudi lastnik podjetja istega imena, pritoževal, da je ta zavod (INAIL) oddal vsa mizarska kovaška in druga dela za svoje stanovanjske hiše italijanskim podjetjem. Zavod pa je naročil ta dela tujim podjetjem tudi za bodoče gradnje, saj ima v načrtu skupno 350 stanovanj in veliko palačo v Ul. Teatro Romano. Ta industrijalec tudi upravičeno zahteva, da bi moral zavod nuditi delo domačim podjetjem in delavcem tudi predvsem zato, ker dobiva svoje prejemke od tržaških delavcev in podjetij. Kar pa velja za ta zavod, velja seveda tudi za vse druge ustanove. Najprej se mora zagotoviti delo domačim delavcem in podjetjem, potem bi morebiti prišla na vrsto tuja podjetja. Tako delajo tudi po vseh mestih in pokrajinah v Italiji, le v Trstu imajo prednost tujci. Isto bi moralo seveda veljati tudi glede najemanja tuje delovne sile, ki bi smela priti v poštev le v tistih primerih, ko ni v Trstu samem dovolj določene strokovne delovne sile.

IZ JUGOSLOVANSKE CONE STO

Ostra obsodba tihotapcev - kolesarjev

Včeraj je bila pred okrajnim sodiščem v Kopru zaključena razprava proti skupini tihotapcev kolesarjev in njihovim pomagačem, ki je trajala dva dni. Obsojeni so bili: Renato Fontanot na leto dni zapora in zaplembo vespe, Pino Sellier na leto dni zapora, Walter Rinaldi na 9 mesecev zapora, Duili Bandel na 7 mesecev zapora, Antonio Argenti na 5 mesecev zapora in zaplembo poltovornega avtomobila, Bruno Mauro na 3 mesece zapora ter Albino Grio na denarno kazen 50.000 din in Boris Kovač na denarno kazen 30.000 din. Obtožena Sellierja in Argenteja je branil odvetnik Dellasavia, Rinaldija odvetnik dr. Lonzar, Bandelja in Grija, ki ni bil navzoč na razpravi, je branil dr. Vouk, ostali so se pa branili sami.

IZPRED PRIZIVNEGA SODIŠČA

Znižana kazen tihotapcem mamil

25. oktobra je kazensko sodišče po dvodnevni razpravi v zvezi s tihotapstvom mamil, pri katerem so sodelovali 52-letni Karlo Dobrijević z Reke, 27-letni Alfredo Boscolo iz Chioggie, brata Dragutin in Dinko Staničič ter 48-letni Bogdan Nesić, izreklo obsodbo, ki nikakor ni bila mila. Prve štiri obtožence, od katerih sta bila samo prva dva prisotna na razpravi, je sodišče obsodilo vsakega na 2 leti in 2 meseca zapora ter na plačilo 1.750.000 lir globe, medtem ko so Nešiča, ki so ga obtožili tihotapstva srebrnih novcev, ki jih je prodajal nekemu urarju, obsodili le na 110.000 lir denarne kazni.

Proti obsodbi so zagovorniki obtožencev takoj vložili priziv. Prizivno sodišče je po kratki razpravi, med katero so spregovorili vsi odvetniki obrambe in sicer Kezich, Antonini, Caravelli in Falconer, sklenilo znižati kazen na 10 mesecev in 20 dni zapora ter na 1.032.000 lir globe. To seveda velja za prve štiri, medtem ko so tudi Nešiču znižali denarno kazen na 72.000 lir.

Predsednik Janchi, tožilec Colotti, zapisnikar Qngaro.

KRITIKE IN POROČILA

PRISRČNA PROSLAVA Gradnika in njegovega dela

Osebno prisoten pesnik je izrazil svoje zadovoljstvo zaradi sodelovanja mladine pri prireditvi

«Tržaški Slovenci z veseljem pozdravljajo pesnika Alojza Gradnika v svoji sredi. Tak večer so si želeli že prej, ob Gradnikovi sedemdesetletnici. Posledice fašizma, ki je Slovence oropal njih lastne dvorane, so v glavnem zakrivile tudi to zakasnitev».

Tako se je pričel govor tov. dr. Andreja Budala na včerajšnji Gradnikovi proslavi v Avditoriju. Pesniku Gradniku je bilo sedemdeset let že 3. avgusta lansko leto. Čeprav zakasnela pa včerajšnja proslava ob pesnikovi navzočnosti ni bila nič manj prisrčna. Občinstvo, ki je napolnilo Avditorij in med katerim je bilo tokrat posebno mnogo mladine, je pesnika pozdravilo s ploskanjem že ob njegovem vstopu v dvorano. Redko kdaj se zgodi, da se med nami mudi kateri od naših velikih književnikov ali umetnikov; zato je bilo včeraj še posebno čutiti, kako hočejo navzoči izraziti pesniku svoje priznanje in pa obenem veselje, da jih je počastil s svojim obiskom.

Ob sporedu včerajšnje proslave smo opazili nekaj novega: dobršen del sporeda je namreč slonel na ramenih mladine.

Proslava se je pričela z nastopom moškega zbora «Cankar», ki je pod vodstvom Vlada Švare zapel dve pesmi. Sledil je govor, v katerem je eden izmed najboljših poznavalcev Gradnikovega življenja in dela, dr. Budal, podal pregledno sliko vsega pesnikovega ustvarjanja. Ko je dr. Kosovel prebral govor, je stopil na oder slavljenec, ki je prejel šop rdečih nageljnov. «V veliko veselje mi je», je dejal pesnik Gradnik, «da sem po dolgem času zopet med tržaškimi Slovenci. To moje veselje je tem večje, ko vidim, da sodeluje pri tem večeru tudi mladina, ker mi je to dokaz, da je prepričana, da je slovenska beseda, ki jo je vsesala z materinim mlekom, zaklad, ki ga je pripravljena čuvati in množiti, da ga izroči še bogatejšega svojim potomcem. Iz vsega srca želim, da bi ta mladina ostala zvesta delu, ki ga je začela, in idealom, ki so jo navdušili za to delo. Živela tržaška mladina!»

Z burnim ploskanjem so navzoči sprejeli pesnikove besede. Nato pa se je pričela vrsta recitacij Gradnikovih del. Kot recitatorji so nastopili: Imelda Žerjal (III. letnik učiteljišča), Nevia Sturman (3. razr. trg. akademije), Aida Barič (III. učit.), Ivan Sedmak (3. trg. akad.), Franc Batagelj (III. učit.), Mitja Skrinjar (visokošolec), Nerina Dražič (III. učit.), Marina Theurschuh (IV. učit.), Ana Kalc (4. b klas. gimn.), Stojan Berce (visokošolec) in Evgen Blažina. Ne bi bilo prav, če ne bi posebej pohvalili Theurschuhove in Žerjalove ter Skrinjarja in Blažine, ki jim je uspelo s svojim recitiranjem doseči pri občinstvu navdušeno odobravanje. Prireditelji proslave bi pa mogoče storili bolje, če bi pesmi «Pogreb na Rabu» ne postavili na spored, ali pa bi jo morali vse drugače naštudirati.

Tov. Vida Jagodičeva je ob spremstvu Rudija Jagodica nastopila dvakrat in zapela štiri samospeve. Na koncu pa je prišel na oder zopet zbor «Cankar» ter zapel Prelovčevo «Oj, Doberdob» in pa venček koroških narodnih pesmi. Čeprav maloštevilen, zna ta zbor podajati na način, ki dela iz njega pevsko telo, ki ga je treba brez pridržka postaviti v Trstu na prvo mesto.

Srečni bi bili, če bi mogli v svoji sredi pozdraviti še kdaj tega ali onega naših velikih mož. To si želimo že zaradi naše mladine.

GLEDALIŠČE VERDI

POMLADANSKA SIMFONICNA SEZONA

Pri blagajni gledališča se nadaljuje prodaja vstopnic za četrti koncert simfonične sezone, ki bo danes ob 21. uri pod vodstvom dirigenta Deana Dixona. Program obsega: Brahms: Tragična uvertura, Mozart: Simfonija op. 38 (Praga), Debussy: Dva nokturna (a. Oblaki in b. Prazniki), Darj: Glasba za pihala, Enesco: Romunska simfonija v H-duru št. 1.

Ljudska prosveta

ZVEZA PROSVETNIH DELAVCEV

Zaradi letošnjega letovanja naj se članstvo javi do 10. maja na sedežu ZPD v Ul. Roma 15-II., vsak dan od 16. do 17. ure razen ponedeljkov, sobot in praznikov.

Vodilni odbor

MESEC IN POL PRED OTVORITVIJO

Številne prijave razstavljavcev za letošnji tržaški velesejem

V središču zanimanja II. mednarodna razstava kave in lesa - Turški gospodarski predstavnik v Trstu

Tržaški mednarodni velesejem bo po doseženem sporazumu s padovanskim velesejmom trajal od 27. junija do 14. julija. Tržaški velesejem se bo začel tako z dvodnevno zakasnitvijo, kar pa upamo ne bo vplivalo na uspeh. Med časom, ko se je odločala usoda otvoritvenega dne, so prihajale na velesejmsko upravo številne nove prošnje za dodelitev prostora. Zanimanje domačih in tujih razstavljavcev je zelo živo, tako da bo v kratkem ves prostor popolnoma zaseden. Kot že prejšnja leta, se bo tudi letošnji velesejem delil na več skupin in sicer na sledeče važnejše: splošno razstavo, II. mednarodno razstavo kave, II. mednarodno razstavo lesa, razstavo obrtništva, kolektivne razstave inozemcev in razstavo tipičnih tržaških industrij.

Splošna razstava ne bo doživela večjih izprememb od lani in bomo na tej lahko videli zelo bogato razstavo šivalnih strojev, stanovanjske opreme, električnih aparatov, tekstila, steklenih izdelkov in sličnih predmetov splošne potrošnje.

Zelo pomembna je druga mednarodna razstava kave, ker je važen pripomoček, da si Trst vnovič zavojuje promet s tem bogatim blagom. Na uspeh lahko upravičeno upamo, saj so se prijavile vse važnejše države pridelovalke kave, ki predstavljajo 90 odst. svetovne proizvodnje. Prav tako pa bodo zastopani zelo številni trgovci s kavo in med njimi tudi nekateri Nemci.

Druga mednarodna razstava lesa je morda še pomembnejša, saj spada les med vogelne kamne vsega tržaškega prometa. Ta razstava bo imela za moto «od debla do končnega proizvoda» tako, da bodo lahko obiskovalci videli vse faze predelave lesa in številne končne proizvode. Ta razstava je toliko važnejša, ker je prva te vrste v Evropi.

* * *

Te dni je bil v Trstu generalni direktor za notranjo trgovino Turčije dr. Oezkol, ki se je razgovarjal s predsednikom tržaškega velesejma ing. Sospisijem. V razgovoru se je visoka turška osebnost zadržala predvsem na vprašanju bodočih velesejmskih odnosov med Turčijo in Trstom.

V morje je padla

Med sprehodom po pomolu Sv. Karla se je 21-letna Bianca Krizman iz Ul. T. Luciani včeraj nekaj minut pred 21. uro spotaknila in padla naravnost v morje. Na njene krike sta ji priskočila na pomoč dva moža, ki sta jo takoj potegnila iz vode in jo nato odpeljala s taksijem v bolnico, kjer so jo sprejeli s prognozo okrevanja v 2 ali 3 dneb na opazovalnem oddelku.

Vespa v vojaški tovornik

Včeraj zgodaj popoldne sta se v Rojanu zaletela drug v drugega ameriški vojaški tovornik in vespa, katero je vozil 28-letni Esmeraldo Bisiani iz Ul. Imbriani in na kateri je sedela tudi 27-letna Romana Dadini iz Ul. Tor S. Piero.

Ker sta se vespista laže ranila, so ju odpeljali v bolnico, kjer so obema izprali rane in praske ter ju po prvi pomoči poslali domov.

Z vespo v «Fiat 500»

V trenutku ko je 27-letni Bruno Majer, stanujoč pri Sv. M. M. spodnji med vožnjo z vespo po Miramarskem drevoredu privozil do križišča z Ul. Bovedo, je hotel prehiteti «Fiat 500», ki je stal ob strani ceste. Majer pa ni opazil, da je tedaj lastnik avta, 39-letni Jurij Skerl iz Ul. Baseggio, s puščico nakazal smer vožnje in ko je ta zavil je bilo za vespista že prepozno: Majer je namreč s svojo vespo trčil v vozilo in sunek ga je vrgel naravnost preko avta na tla, kjer je obležal. Majerja, ki se je med padcem ranil, so odpeljali v bolnico, kjer so ga zaradi ran na nosu ter prask po raznih delih telesa sprejeli s prognozo okrevanja v 10 dneh na opazovalnem oddelku.

SOŽALJE

Dolgoletnemu in zvestemu uslužbencu uprave našega dnevnika tov. Borisu Grgiču je včeraj umrla mati. Pokojnica je bila vzgledna slovenska žena in mati, zvesta bralka in tudi raznašalka našega lista. Našemu delovnemu tovarišu in njegovi družini izreka ob bridki izgubi iskreno sožalje uredniški in upravni kolektiv Primorskega dnevnika.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 8. maja 1953 se je v Trstu rodilo 12 oseb, umrlo je 5 oseb, poroki pa sta bili 2.

CERKVENE POROKE: uradnik Angelo Muscia in natakarica Rosa Ivicich, uradnik Renato Schak in gospodinja Maria Strizzolo.

UMRLI SO: 63-letna Gioconda Celentano por. Spangher, 65-letna Maria Vidulich, 52-letni Marcello Nardin, 89-letni Spiridione Katomeris Carla Biasiol, stara 1 dan.

SNG
ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Danes 9. maja 1953 ob 20.30 gostovanje na KONTOVELU
z Manzarijevo komedijo
„Mrtvi ne plačujejo davkov"

Jutri 10. maja 1953 ob 16. uri gostovanje v NABREŽINI
z Manzarijevo komedijo
„Mrtvi ne plačujejo davkov"

VPISOVANJE OTROK za počitniške kolonije v Sloveniji

Pod okriljem Podpornega društva za Svobodno tržaško ozemlje je odbor za počitniške kolonije sklenil, da prične z vpisovanjem otrok za kolonije v Sloveniji v **torek 12. maja** na sedežu v Ul. R. Manna 29 od 8.30 do 10.30 vsak dan razen sobote.

Vpisujejo se samo otroci od 6 do 12 let. Vsak naj prinese s seboj krstni list.

Gornji urnik velja samo za mestne okraje. Za zunanje okraje bo javljen naknadno.

Podporno društvo STO
(Odbor za počitniške kolonije)

PLANINSKO LETOVANJE

Tudi letos priredi Planinsko društvo v Trstu svoje letovanje na BLEDU v tedenskih izmenah v času od 12. julija do 6. septembra.

Pojasnila in vpisovanje na sedežu PD v Trstu v Ul. Machiavelli 13, vsak delavnik od 18. do 19. ure.

Izleti

IZLET PD NA PLITVICKA JEZERA

Planinsko društvo v Trstu prireja tridnevni izlet na Plitvička jezera. Odhod v soboto 30. maja ob 14. uri, povratek v torek 2. junija. Pot vodi skozi Reko, Kraljevico, Senj na Plitvička jezera, ter skozi Zagreb in Ljubljano v Trst. Pojasnila in vpisovanje pri PD v Trstu v Ul. Machiavelli 13 vsak delavnik od 18. do 19. ure.

PDT

priredi 24. t. m. izlet na Vremščico. Vpisovanje vsak dan od 18. do 19. ure na sedežu v Ul. Machiavelli 13-II (tel. 6491) do 15. t. m.. Potovali bomo z vlakom.

Odhod za izlet na Slavnik bo jutri ob 6.15 iz začetka Ul. F. Severo.

NA OSOJE IN V ZILSKO DOLINO

Zveza prosvetnih delavcev namerava prirediti v dneh 2., 3. in 4. junija izlet na Osoje in v Zilsko dolino, ter vabi vse šolnike na Tržaškem, njihove prijatelje in znance, da se izleta udeleže v čim večjem številu.

Kdor bi si rad ogledal zibelko slovenstva, kdor ljubi lepoto narave in komur je mar za družabnost, naj se prijavi do 15. maja na sedežu Zveze v Ul. Roma 15.

MOTOKLUB «JADRAN» OPČINE

obvešča izletnike za Tolmin, da potujejo 10. t. m. skozi blok pri Fernetičih med 6. in 7. uro zjutraj.

Motoklub nadalje obvešča svoje člane, da organizira 24. t. m. izlet v Postojno. Vpisovanje do 14. t. m. vsak dan med 18. in 20. uro na sedežu.

MOTOKLUB «MLADOST» NABREZINA

organizira 24. t. m. izlet v Postojno. Prijave vsak večer na sedežu do 14. t. m..

IZLET V DOLINO TRENTE IN V PAZIN

Motoklub «Amatori» organizira dva izleta v dolino Trente in v Istro s prenočevanjem v Pazinu in sicer 24. maja t. l..

Vpisovanja se sprejemajo samo za člane na sedežu motokluba v Ul. Alfieri 8 od 17. do 19. ure do srede 13. t. m..

Razna obvestila

TRŽASKI FILATELISTICNI KLUB «L. KOSIR»

Jutri, 10. maja običajna zamenjava znamk v klubovih prostorih od 9. do 13. ure. Delile se bodo najavljene znamke vsem rednim članom in sprejemali predujmi za nova naročila.

KINO

Rossetti. 16.30: «Jankee, morski ropar», Jeff Chandler, Scott Brady, Luzan Ball. Barvni film.
Excelsior. 15.00: «Puccini», Gabriela Ferzetti, Marta Toren. Barvni film.
Nazionale. 16.30: «Prav ona ga je želela», Walter Chiari, Lucia Bosè, Carlo Campanini.
Filodrammatico. 16.00: «Quebec — železna vrtnica», John Barrymore, Corinne Calvet. Barvni film.
Arcobaleno. 16.00: «Vzgajališče se zabava», Virginia Mayo, Ronald Reagan, Gene Nelson. Zabaven film.
Astra Roiano. 16.00: «Oddaljeni bobni», Gary Cooper, Marry Aldon. Barvni film.
Grattacielo. 16.00: «Vihar», Silvana Pampanini, Serge Reggiani, C. Del Poggio, Jean Gabin. Mladini izpod 16 let prepovedano.
Alabarda. 16.00: «Scaramouche», Stewart Granger, Eleonora Parker, Janet Leigh. Barvni film.
Ariston. 16.00: «Kim», Errol Flynn. Barvni film posnet po Kiplingovem romanu v Indiji.
Armonia. 15.30: «Nora Judy», Judy Canova.
Aurora. 16.00: «Sin Ali Babe», Tony Curtis, Piper Laurie. Barvni film.
Garibaldi. 14.30: «Oprosti mi», Raf Vallone, Antonella Lualdi, Tamara Lees.
Impero. 15.45: «Živeti skupaj», Judy Holliday, Aldo Ryan.
Ideale. 16.00: «Ljudje v lovu za srečo», J. Cagney, C. Calvet, Dan Dalley.
Italia. 16.00: «Plašč», Y. Sanson. delo Charlie Chaplina.
Viale. 16.00: «Zaklad sekvoj», K. Douglas, E. Miller. Barvni film.
Kino ob morju. 16.00: «V predmestjih metropole», Massimo Girotti, Marina Berti, Giulietta Masina.
Massimo. 16.00: «Show Boat», Ava Gardner, Kathryn Grayson, Howard Keel. Barvni film.
Moderno. 16.00: «Umazane roke», Glenn Ford.
Savona. 15.00: «Moj dom», Janet Leigh, Tom Drake. Barvni film.
Secolo. 16.00: «Bar Kims Broadway», barvni film.
Vittorio Veneto. 16.00: «Oprosti mi», Antonella Lualdi, Raf Vallone, Tamara Lees.
Azzurro. 16.00: «Dva tedna ljubezni», Jean Powell, Ricardo Montalban, Ann Harding. Barvni glasbeni film.
Belvedere. 16.00: «Hong Kong», Jeff Chandler. Barvni film.
Marconi. 16.00: «Haitski upor», D. Robertson, A. Francis. Barvni film.
Novo cine. 16.00: «Navijajmo skupaj», Esther Williams, Frank Sinatra, Gene Kelly. Barvni film.
Odeon. 16.00: «Neka ženska je ubila», Frank Latimore, Lianella Carel.
Radio. 16.00: «Trinidad», Rita Hayworth, Glenn Ford.

RADIO

SOBOTA, 9. maja 1953

JUGOSLOVANSKE CONE TRSTA
254,6 m ali 178 kc

7.00 Poročila. 7.15 Slovenske narodne. 13.30 Poročila. 13.45 Lahka glasba. 14.20 Obzornik: Alojz Kraiger «Ivan Cankar in Primorje». 14.40 Domači zvoki. 17.30 Promenadni koncert. 18.15 Lucijan Marija Skerjanc: Koncertino za klavir in orkester. 18.30 Morja široka cesta. 18.45 Dalmatinske narodne poje skupina Dalmatincev ob spremljavi mandolin. 19.00 Večerne vesti. 21.00 Vesela sobota v zabavi in plesu. 21.30 Od sobote do sobote. 23.10 Glasba za lahko noč. 23.30 Zadnja poročila.

TRST II.
306.1 m ali 980 kc-sek

11.30 Lahki orkestri. 12.00 Obljube in dejstva. 12.15 Za vsakega nekaj. 13.00 Sramel kvintet in pevski duet. 13.30 Kulturni obzornik. 13.40 Zabavna glasba. 17.30 Plesna glasba. 18.15 Stravinski: Pomladanski sejem. 18.50 Menueti in gavote. 19.00 Pogovor z ženo. 19.15 Priljubljene melodije. 20.00: Pestra operna glasba. 20.30 Športna kronika. 20.40 Lahke melodije. 21.00 Malo za šalo — malo zares. 22.00 Operetna glasba. 22.30 Mac Donald: Koncert za violino in orkester. 22.51 Ples za konec tedna.

TRST I.

11.30 Čajkovski: Šesta simfonija v h-molu. 14.45 Igra violinistka Gioconda De Vito. 17.30 «Cesarica se zabava», trodejanka L. Bonellija. 21.00 Koncert pianista Andrzeja Wassowskega.

SLOVENIJA
327,1 m, 202,1 m, 212,4 m

12.00 Opoldanski koncert. 12.30 Poročila. 12.45 Od melodije do melodije. 14.00 Hrvatska narodna glasba. 14.40 Skladbe za razne instrumente. 15.15 Lahka glasba. 17.10 Glasbena medigra. 17.40 Poje mladinski mešani zbor I. gimnazije iz Celja. 18.00 Poročamo nam.... 18.15 Slovenska lažja orkestralna glasba. 19.10 Zabavna glasba. 20.00 Javna oddaja Radia Ljubljana. 22.00 Poročila.

ADRIA EXPRES
ADEX IZLETI

23. IN 24. MAJA IZLET NA
BLED-BOHINJ

23., 24. IN 25. MAJA IZLET V
ROVINJ-PULO
Vpisovanje do 13. maja.

30. MAJA DO 3. JUNIJA IZLET V
BEOGRAD
Vpisovanje traja tako dolgo, da bodo vsi prostori zasedeni, najdelj pa do 20. maja.

OD 14. DO 19. JUNIJA IZLET NA
DUNAJ
(Dunajski festival)
Vpisovanje traja tako dolgo, da bodo vsi prostori zasedeni, najdelj pa do 3. junija.

Nenadoma nas je zapustila naša ljubljena mati

MARIJA GRGIČ

Pogreb bo v nedeljo 10. t. m. ob 15. uri iz hiše žalosti v Padričah št. 72 na pokopališče v Bazovico.

Žalujoči soprog Josip, sinovi, snahe in ostalo sorodstvo.

Padriče, 9. maja 1953.

Kje je mož ki sem ga poročila

Skrben rednik, zvest mož, pameten oče, toda ...

Poznamo razkošje, ki ga vsak mož, ubog ali bogat, lahko nudi svoji ženi. Nič ga ne stane, in vendar, čudno dovolj, to je pod milim nebom edina stvar, ki si jo vsaka žena najbolj želi. Toda po nekem čudnem usodnem naključju, je tudi edina stvar, ki ji povprečni možje posvečajo najmanj pozornosti.

Zakonski mož ima lahko razne vrline. Postavimo, da je dober rednik. Dela predano in ... Zavaruje se proti boleznim, nesreči in starosti. Še več, je po svojem bistvu zvest. Istočasno je popolnoma neromantičen. Daj mu udoben ..., možnost, da se udaja svojim razvadam, ženo, ki ga dobro hrani, se zanima za njegove probleme in lepo skrbi za otroke — in doma je najraje. ... običajno je preveč zaposlen s čitanjem časopisov ali pa z ukvarjanjem po vrtu, da bi še opazil, ali dekle njegovih sanj še nosi kratke lase ali ne. Ona je pri njem in on pri njej in to mu je zadosten dokaz ljubezni.

Da je to prav nasprotno od tega, kar je bilo poprej, ga niti ne skrbi. Nekoč je neki poznavalec domačih zadev rekel: «Če si ujel avtobus, čemu bi tekel še za njim?» In ko se je mož iznebil potrebe dirjati za trepetanjem svojega srca, se je lotil naloge, da ga preživlja, a niti ne sluti, da zanemarja njeno najglobljo in najdražjo željo — po romantični ljubezni. Zakaj romantična ljubezen je vsaki normalni ženski skoraj prav tako potrebna kot materialna varnost in zvestoba. In v največ primerih se žena prav zaradi tega poroči! Ali si moški pridobi čedno dekle s tem, da ji reče: «Skrbel bom za vrt, pravočasno plačeval račune, in se zavaroval za primer nezgode?» Ne! Tako moleduje: «Draga, ne morem živeti brez tebe. Za večno te hočem imeti za sebe». In ona to verjame.

Zavita v ta bleščeči plašč dvorjenja, zdrkne v zakon. ... zdaj ne bi hotela sleči tega plašča. Njene domače dolžnosti so samo znak njene predanosti in ji ne pomenijo isto, kar pomeni možu njegovo delo — namreč nadomestilo za gospodarnost. Zanjo je ljubezen nepretrgano čustveno stanje. Ljubezen pri njej ni postala nekaj vsakdanjega, potem ko sta dva človeka združila svoji življenji.

Prepričan sem, da se povprečna ženska 60% časa svoje dobe ... ljubezni in si je želi. ... jo je ustvarila čustveno predano, toplo in občutljivo. In to so lastnosti in čustva materinstva, ki sovpadajo z ... fizično sposobnostjo — materinstvo, ki daje življenje, ... ki hranijo, rokami, ki tolažijo in milujejo. In vse to je neizogibno povezano z ... večjo potrebo po ljubezni.

Priznam, da je mnogo neumnih, prepirljivih žensk, žensk, ki postanejo malomarne in pustijo, ter zavržejo vsa od nekdaj ... pravila privlačnosti. Na drugi strani pa žene dviga in jih olepša, če večkrat okusijo ... vonj laskanja. Ljubezen je boljše lepotno sredstvo od ... kreme ali mazila, ki je naprodaj. Skoraj vsak je imel priliko opazovati kako ženšče, ki je postalo naravnost osupljivo čedno, ker je kak moški ... tako o njej. In skoraj vsak je videl kakšno res krasno ... malo po malo veneti, ker je bil njen mož tako nepo... ...en in skop s pokloni, da je ...ota postala nevesela in brezpomembna.

Možje, ki dajo nekaj na zunanjost svoje žene, bodo za nekako staromodne udvorljivosti dvojno poplačani. Na svoje ... bodo v javnosti lahko ponosni in si še bodo prištedili mnogo denarja. Zakaj veliko žena, ki kupujejo obleke, ki jih ne rabijo, v nedoumnem upanju, da bo večna sprememba njihove zunanjosti morda le pritegnila oči njihovih mož in bodo opazili, da še eksistirajo. Pri ničemer se žena ne čuti tako oropana, kakor če pogreša občudovanje moža, ki ga ljubi.

Morda to ne spada pod klasifikacijo romantične ljubezni. Morda je to prav staromoden ... zakona. Toda v bistvu si je ... bo vsaka žena tega želela ... da je ljubkovana, oboževana, da jo mož stalno in zavestno ... bolj priteza nase.

Druga stvar, ki je možje ne razumejo dobro, je to, kakšen ... imajo ženske do spolnosti. Ženske se razlikujejo v potrebah prav kakor možje. ... žensk pa je bolj strastnih ... večina mož domneva, saj ... da so preveč skromne, da bi to pokazale. Pošteno mislim, seveda, da spolna zadovoljitev sama na sebi ni tako važna za žensko kot občutek varnosti in sorodstva — dejstvo, da si jo njen mož želi ob sebi, da jo vzame v naročje in se z njo združi, da izloči ves ostali svet. Impotenca bi bila med moškimi veliko manj pogosta, če bi mogli možje to razumeti. Zenske ne iščejo toliko fizične slasti in telesne zadostitve, kot iščejo bližine človeka, ki ga imajo rade — le da sta dva človeka sama in skupaj, gredo v duhu nazaj v preteklost, ko sta bila edino onadva važna drug drugemu.

Če bi bil jaz zakonski mož, bi bilo moje prvo in zadnje dnevno opravilo, da bi svojo ženo za nekaj trenutkov objel. To bi sčasoma postalo obema tako nujno, da bi se brez tega oba počutila kot zgubljena. In čeprav bi prišlo mnogo drugih stvari med naju, bi vseeno bil ob koncu dne to pečat skupnosti in povezanosti.

Most Georgea Washingtona, ki ga vidimo na sliki, povezuje skrajni severni konec mesta New York čez reko Hudson z ameriško zvezno državo New Jersey.

Vlak s pnevmatikami namesto tračnic

V Peoriji v Illinoisu so zgradili nov električni vlak, ki ima pnevmatike in zato ne potrebuje tračnic. Poleg lokomotive ima še štiri vagone. V vsakem ... lokomotive in v zadnjih ... vagonov je po en elektromotor, katere vse upravljajo iz kabine v lokomotivi. ... vlak je namenjen za severovzhodno Afriko.

V DEŽELI, KI JE NA DRUGEM MESTU V SVETOVNI PROIZVODNJI NAFTE

VENEZUELA: „SADITI NAFTO!"

Izkoriščanje nafte je v rokah ameriških družb - „Zeleni pekel" - Največje razkošje ob največji revščini - „Rdeča" in „črna" frakcija venezuelskih kominformovcev

Venezuela je danes med vsemi državami Južne Amerike v najboljšem finančnem položaju. Lahko bi rekli celo, da je zelo malo držav na svetu, ki bi imele tako povoljen državni proračun. Državni dohodek Venezuele je tako velik, da odpade po 500 ameriških dolarjev na posameznega prebivalca.

Venezuela dolguje ležiščem nafte svoje dobro finančno stanje. Kar zadeva proizvodnjo nafte je za ZDA druga država na svetu. Proizvaja dvakrat toliko nafte kot Sovjetska zveza.

Prebitek v državnem proračunu za leto 1952 je bil 525 milijonov dolarjev.

Kot je značilno za vse države Latinske Amerike, da je njihovo gospodarstvo odvisno skoraj izključno od enega artikla, tako je Venezuela popolnoma odvisna od nafte. Venezuelsko gospodarstvo je zelo neuravnovešeno, tako da je v svojem severnem delu država zelo razvita, vse ostalo ozemlje pa zelo nerazvito. Najslabše je razvito poljedelstvo. Četudi je Venezuela razmeroma zelo velika, saj meri 452.143 kvadratnih milj, ne more preživiti svojega prebivalstva, ki šteje le štiri milijone ljudi.

Velik del Venezuele tvori tako imenovan «zeleni pekel». To so velikanski pragozdovi, kamor še ni stopila človeška noga. Že dolgo vrsto let se Venezuela zelo trudi, da bi osvojila ta «zeleni pekel». Uspeh je malenkosten in prav ta «zeleni pekel» je največja ovira njenemu razvoju. «Zeleni pekel» lahko osvojijo samo z izrednimi človeškimi napori in z najmodernejšo tehniko. V džunglo je zelo težko prodreti in najtežji problem je sekanje gozdov.

Zato se v Venezueli danes mnogo govori o tem, da bi bilo potrebno «saditi nafto». S tem hočejo povedati, da bi bilo potrebno vse dohodke, ki jih država dobi s prodajo nafte, vložiti v moderniziranje vseh tehničnih sredstev, s katerimi bi prodrli v ta «zeleni pekel» in to zemljo spremenili v polja.

Izredno velika nesoglasja v venezuelskem gospodarstvu so vzrok tudi zelo velikim razlikam v življenjskem standardu prebivalstva. Delavci, ki živijo od industrije nafte so razmeroma dobro plačani. Najslabše plače, oziroma najnižji življenjski standard pa imajo poljedelski delavci.

Povsem razumljivo, da ima od venezuelske nafte največ koristi buržoazija. V bogatih predelih Karakasa opazi človek večje razkošje kot n. pr. v bogatih predelih New Yorka. Vendar pa ne živi vse prebivalstvo od nafte in priznati je treba, da je življenjski standard večine prebivalstva nizek. Venezuela spada vsekakor med tiste države, kjer je velika draginja. Hrana je mnogo dražja kot n. pr. v New Yorku.

Venezuelska ležišča nafte so danes v glavnem v rokah severnoameriških družb. One so sklenile z venezuelskimi oblastmi izredno povoljne pogodbe. Zato ameriški trgovski krogi pogosto postavljajo Venezuelo kot primer dobrih pogojev za plasiranje kapitala.

Nekoč je bilo drugače. Ameriške družbe niso bile zadovoljne z vlado, ki ji je bil na čelu venezuelski pesnik Gallegos. Te družbe so napadale Gallegosa in njegovo stranko «Demokratsko akcijo», da je preveč nacionalistična. Gallegosu so tudi očitali, da je uvedel posebni zakon, ki je določal minimalne mezde delavcem, ki so bili zaposleni v industriji nafte in da se je «preveč vmešaval v industrijo nafte».

Z vojaško junto (zvezo), ki se je z državnim udarom polastila oblasti, so ameriške družbe mnogo bolj zadovoljne. Nasprotniki vojaške junte trdijo, da je ona dejansko prodala za neznatno ceno vso venezuelsko nafto severnoameriškim družbam.

S takim stanjem je zadovoljna tudi vojaška junta in zelo verjetno tudi pretežni del venezuelske buržoazije. Za eksploatacijo nafte, dobiva sicer Venezuela od severnoameriških družb izredno majhno odškodnino, vendar so ti dohodki, zaradi izredno velikih količin nafte, ki jo dajejo venezuelska ležišča razmeroma zelo veliki.

Prvega decembra lanskega leta so imeli v Venezueli parlamentarne volitve. Po besedah bivšega predsednika gospoda Romula Betancurta je vojaška junta razpisala volitve iz dveh razlogov. Predvsem zato, ker bo v Karakasu medameriška konferenca in želi sedanji režim prikazati delegatom, da je ustaven in demokratski. Drugi vzrok pa je ta, da bi vlada želela dobiti podporo parlamenta za pogodbe, ki jih je sklenila s severnoameriškimi družbami za izkoriščanje naftinih vrelcev.

Prvi podatki o volilnih rezultatih so govorili o zmagi opozicionalnih strank. V tem smislu so poročale tudi tuje agencije in ves svetovni tisk. V to pa se je vmešala vojaška junta in izjavila, da so bili volilni rezultati netočni. Volilne rezultate je «pregledala» in «ugotovila», da so «zmagale» vladne stranke. Vojaška junta je nato izdala uradno poročilo, v katerem je objavila svojo «velikansko» zmago. Po zadnjih uradnih poročilih so stranke, ki so bile v opoziciji, dobile izredno malo glasov.

Ker pa so voditelji opozicijskih strank protestirali proti falzificiranju volilnih podatkov, je vlada podvzela nasproti njim svojevrstne ukrepe. Vlada je vse voditelje opozicijskih strank in skupin enostavno pozaprla, jih stlačila v vojaško letalo in jih odpeljala v sosedno državo Panamo.

Na koncu bomo omenili še zanimiv pojav, ki pa ni značilen samo za Venezuelo. V Venezueli obstajata namreč (seveda ilegalno) dve komunistični partiji. Ena se proglaša za rdečo, druga pa za črno frakcijo. Rdeča frakcija ima svoj sedež v Mehiki, črna pa v sami Venezueli (seveda ilegalno).

Prva in druga frakcija podpirata sovjetsko zunanjo politiko. Nasprotujeta si pa v notranji politiki. Ena zastopa potrebo ozke razredne borbe. Druga pa zastopa idejo o širšem demokratičnem gibanju. Podobno se dogaja tudi v mnogih drugih državah Latinske Amerike.

Tega ne omenjamo zato, ker bi naj obe frakciji komunistične partije imeli v Venezueli večji politični vliv. Nasprotno, danes ne predstavljata nikakega resnega činitelja. Omenjamo ju samo zato, ker je vsekakor zanimivo, da se v vrstah komunističnih partij v vseh državah Latinske Amerike razvija poseben proces v zvezi z odnosom do notranjepolitičnega in gospodarsko-socialnega programa v javnem življenju teh dežel.

BLODNE FANTAZIJE ZAKRKNJENEGA VOJNEGA ZLOČINCA

NDH-POOSEBLJENI KRIMINAL

„Trdili so, da ni ustaš, kdor ne ubije z veseljem Srba, Žida ali komunista - Da bi nas mlajše pridobili za klanje, so nam dajali vina in likerjev - K nam so vodili mlade ujetnice ter jih slačili do golega in nam prigovarjali, naj si jih vzamemo, vendar da jih moramo nato ubiti"

Ustaško «sodstvo»

Načinov množičnega ubijanja je bilo več. Eno najmočnejših Paveličevih orodij, je bilo Paveličevo sodstvo, ki je bilo genialna oblika ubijanja z namenom, da se ljudstvo prestraši. Posebnih sodišč je bilo več vrst in sicer deset izrednih ljudskih sodišč, deset naglih sodišč, 12 premičnih naglih sodišč in 2 izredni ljudski sodišči. Vsa ta sodišča so delovala brez prestanka vsa štiri leta obstoja NDH. Posamezne odredbe, s katerimi so bila ustanovljena posamezna sodišča, dovolj jasno kažejo, kakšna je bila pravna osnova teh sodišč. V «zakonski odredbi za obrambo naroda in države» je v prvi točki bilo rečeno, da bo obsojen na smrt vsak, kdor «na kateri koli način škoduje ali je škodoval časti in življenjskim interesom hrvatskega naroda ali na kateri koli način spravil v nevarnost obstanek NDH». In po tretjem členu iste zakonske odredbe je veljaven postopnik hrvatskega kazenskega zakonika o naglem sodišču, ki je bil ukinjen že pred približno 50 leti, in ga zato ni poznal prav noben sodnik ali pravnik v NDH. Če pa pomislimo, da je bil lahko obsojen na smrt kdor koli, ki je na kateri koli način kadar koli, to se pravi ne glede na dobo, ki je pretekla od izvršitve kaznivega dejanja pa do dneva razprave, nam to dovolj jasno pove, kakšen je bil namen ali bolje cilj teh sodišč. Namen tega je bil, dati ustašem proste roke, naj delajo kar hočejo. Izredna ljudska sodišča so bila postavljena v Zagrebu, Karlovcu, Gospiču, Varaždinu, Bjelovaru, Tuzli, Banjaluki in Osjeku.

Če je ustaš obdolžil katerega koli Hrvata komunista, radičevca ali samostalca, in četudi ni imela ovadba nobene osnove, je bilo že dovolj, da je nesrečni ovajenec že končal pred puško ali na vešalih. Mnogi ustaši so izkoriščali to za to, da so si nagrabili tujega imetja. Za Srbe in Žide pa ni bilo potrebno niti to. Dovolj je bilo, da je bil nekdo pravoslavne vere ali pa Žid. Pogosto se tudi proti Hrvatom ni opravila niti farsa sodne razprave, ampak je bil osumljenec ustreljen in šele naknadno so opravili to formalnost, ki naj bi tem zločinom dala vsaj malo pravne oblike. V takih postopkih se je specializiralo predvsem posebno sodišče v Karlovcu, čigar predsednik je bil poznan ustaš-povratnik Joso Rukavina. Kar se tiče ravnanja proti Srbom bomo navedli samo enega izmed neštetih podobnih primerov. V juniju leta 1941 je bilo v neki vasi blizu Gospiča ubitih šest oseb, in sicer pravoslavni duhovnik Jovan Jegović, njegova žena in štirje njuni otroci, katerih najmlajši je bil star 1 leto, najstarejši pa 8 let.

Celo nacisti so se zgražali

Paveličeva izredna sodišča pa so imela toliko dela, da so s svojimi žrtvami tako rekoč napolnila prirodne jame v Velebitu, na Plešivici in Kapeli. V te jame so ustaši zmetali na tisoče in tisoče svojih žrtev. Ta krvava orgija je zavzela tak obseg, da so se morali vmešavati v to celo krvoločni nacisti, ki so ustašem očitali, naj dajo tej grozoti vsaj malo bolj sprejemljivo pravno obliko.

Za Paveličeva nagla in premična nagla sodišča je značilno, da je za njihovo ustanovitev Pavelič uporabil kazenski zakonik od 27. 1. 1929 t. j. iz dobe Aleksandrove diktature. Sprememba je bila v tem, da je Pavelič spremenil le sankcijo iz zaporne kazni v smrtno kazen. Ta zakonska odredba v tretjem delu II. točke pravi: «3. tista oseba, ki prikriva ali na kateri koli način nudi pomoč ljudem, *za katere lahko sumi*, da so izvršile katero dejanje, navedeno v 1. točki, ali pa da *pripravljajo* izvršitev katerega izmed navedenih dejanj... Za ti dve deli se pred naglim sodiščem izreče smrtna kazen z ustrelitvijo.» To naj bi bila neka pravna oblika, ki naj zadovolji nemške očitke.

Paveličevo sodstvo je šlo še dlje. Že z zakonsko odredbo z dne 17. maja 1942 je bilo prepovedano poslušanje kakršne koli tuje radiooddajne postaje, širjenje vesti istih, tiska ali kakršne koli propagande, ki bi ne bila nacistična, fašistična ali ustaška. Nadalje, po 5. točki iste zakonske odredbe je moral vsak hišnik, hišni lastnik ali sostanovalec v isti hiši ali stanovanju v treh dneh prijaviti vsakega človeka, ki bi se bil vselil v isto hišo ali stanovanje. Kdor bi tega ne storil v treh dneh, je bil obsojen na smrt. V smislu te zakonske odredbe bi moral biti prav vsak državljan NDH prav navaden ovaduh, ker mu je sicer pretila nevarnost, da bo obsojen na smrt in ustreljen. In usmrtitev zaradi takih «zločinov» je bilo mnogo.

Taborišča smrti

Vse te možnosti protizakonitega in nečloveškega uničevanja vseh nasprotnikov niso Paveličevemu ustaštvu zadostovale. On je po Hitlerjevem vzoru začel uničevati svoje nasprotnike s taborišči. Prvi dve taborišči sta bili v Slanem na otoku Pagu in v Jadovnem na Velebitu. Nadzorstvo nad taborišči je v začetku imel prosluli Mijo Babič in njegova «ustaška obrana». Ko pa je l. 1941 Babič v borbi s partizani padel, je njegovo mesto prevzel Maks Luburič. Kot pri ustaških sodiščih, tako so tudi tu bile prve žrtve Srbi in Židi, za njimi pa tudi Hrvati, ki se niso hoteli sprijazniti z ustaštvom. Ker pa sta bili prvi dve taborišči majhni in ker je bilo Srbov in Židov ter protiustaških Hrvatov vedno več, so si ustaši priskrbeli prostora v taboriščih tako, da so v taboriščih stalno izbirali bolehnejše in onemogle ujetnike ter jih morili. Na Pagu so žrtve metali v morje, na Velebitu pa v jame. Ti dve taborišči sta bili hkrati tudi šola za klanje. Stari ustaši — povratnici — t. j. tisti, ki so se v taboriščih v Italiji naučili vseh teh zverinstev, so v teh taboriščih učili mlade ustaše, kako treba opravljati to «obrt».

(Nadaljevanje v torek)

Degeneracija ustaških koljašev je šla tako daleč, da so se slikali s svojimi žrtvami, ki so jih potem zaklali.

Angleški idealni dom

Na razstavi «Idealnega doma», ki jo je priredil «Daily Mail» v londonski Olimpijski palači, so razstavili tudi dve vrsti «ljudske hiše», ki ima dve, odnosno tri sobe. Pohištvo in dekoracije ni luksuzno, pa tudi ne najcenejše. Hiša z dvema sobama je namenjena štirim osebam, staršema in dvema otrokoma. Na sliki vidimo sobo v tej hiši.

KAJ JE SZ DOBILA IN KAJ HOČE V AVSTRIJI

O državni pogodbi z Avstrijo so prvič govorili že leta 1946 na sestanku sveta zunanjih ministrov. Leta 1947 so se namestniki zunanjih ministrov sporazumeli, da je treba ustanoviti svobodno in samostojno Avstrijo, na konferenci namestnikov zunanjih ministrov v Moskvi pa so celo soglasno sprejeli 34 točk (od 59) načrta državne pogodbe. Od takrat je svet zunanjih ministrov zasedal že 258-krat, ne da bi kaj dosegel. Kljub temu, da so zahodne velesile večkrat ustregle sovjetskim zahtevam, so le-te vedno naraščale in tako onemogočale dokončni sporazum. Celo tržaško vprašanje je postalo naenkrat tako važno, da Sovjetska zveza ni mogla pristati na sklenitev sporazuma z Avstrijo.

Vzrokov za sovjetsko nepopustljivost je več. Eden osnovnih razlogov je brez dvoma ta, da hoče Sovjetska zveza obdržati svoje čete v osrednji Evropi, kar ji hkrati omogoča, da vzdržuje večje število čet na Madžarskem in v Romuniji. Prisotnost sovjetskih čet v Avstriji, na Madžarskem in v Romuniji naj bi bila stalna grožnja Evropi, zlasti pa Jugoslaviji. Če bi Sovjetska zveza pristala na sporazum z Avstrijo, bi morala umakniti tudi svoje čete, kar bi brez dvoma povzročilo, da bi mednarodna napetost močno popustila.

Sovjetsko zvezo pa zadržujejo v Avstriji še drugi, predvsem pa gospodarski razlogi. Že leta 1948 so namestniki zunanjih ministrov sklenili, da lahko obdrži Sovjetska zveza za sebe 60 odst. celotne proizvodnje nafte, vrelce nafte lahko izkorišča 30 let, poleg tega pa lahko 8 let išče nove izvire, ki jih bo lahko izkoriščala še 25 let. Poleg tega je Sovjetska zveza dobila še del avstrijskih rafinerij z zmogljivostjo 420.000 ton na leto.

To pa ni vse, kar je Sovjetska zveza dobila v Avstriji. Sovjetska zveza je dobila v svojo last vse bivše nemško imetje v Avstriji, po sklenitvi sporazuma z Avstrijo pa bo Avstrija morala plačati Sovjetski zvezi za to imetje 150 milijonov dolarjev. (Sovjetska zveza torej izkorišča premoženje, ki je v bistvu avstrijsko, ko pa bo zapustila Avstrijo, bo dobila za to še 150 milijonov dolarjev).

Kako izkoriščajo Rusi avstrijsko premoženje, najbolj nazorno pokaže nekaj številk, od katerih so najbolj zanimive tiste, ki govorijo o škodi, ki so jo povzročila podjetja USIA (uprava sovjetskega imetja v Avstriji).

	šilingov
Neplačana carina	1.160,000.000
nepl. dir. davki	540,000.000
nepl. potroš. davki	123,000.000
nepl. davki na tobak	1.520,000.000
Skupaj	3.343,000.000

Po podatkih avstrijske gospodarske zbornice so Rusi leta 1945 napravili pri demontiranju tovarn, strojev ter pri odvažanju surovin, polizdelkov in podobno škodo, ki znaša:

	šilingov
stroji	650,000.000
surovine	306,000.000
polizdelki in izdelki	195,000.000
vozila	18,000.000
Skupaj	1.169,000.000

Avstrijska strojna industrija je izgubila 4800 strojev, avtomobilska industrija 6300, jeklarska industrija 1700, elektroindustrija 6000, kovinska industrija 2800 itd.

Ti podatki dokazujejo, da Sovjetska zveza ravno zaradi gospodarskih koristi noče spustiti Avstrije iz rok. Avstrija, mala državica s 7 milijoni prebivalcev, že 8 let po vojni vzdržuje breme okupacije. Samo stroški za vzdrževanje okupacijskih čet znašajo 10.5 odst. državnega proračuna.

Pred kratkim so zahodni zavezniki napravili še eno koncesijo v zvezi z reševanjem avstrijskega vprašanja: v celoti so se odpovedali drugemu načrtu državne pogodbe. S tem so odstranile še zadnjo navidezno oviro. Sedaj je odvisno le od tega, ali hoče Sovjetska zveza tudi z dejanji potrditi svojo «mirovno ofenzivo», ali pa se bo izkazalo, da je to prazno besedičenje.

Rešitev avstrijskega vprašanja bi odprla pot za reševanje glavnega evropskega vprašanja, t. j. nemškega vprašanja. Če bodo Rusi pokazali dobro voljo v primeru Avstrije, bo to brez dvoma močno vplivalo na notranjepolitični razvoj Nemčije, ki bo na volitvah septembra meseca izbirala med Adenauerjevo in Ollenhauerjevo politiko.

M. P.

Zlate in dolarske rezerve področja funta šterlinga so se povečale

Britansko zakladno ministrstvo je danes objavilo, da je področje funta šterlinga doseglo v aprilu 107 milijonov dolarjev prebitka v zlatu in dolarjih, s čimer so se rezerve dvignile na 2 milijardi 273 milijonov dolarjev.

V prebitku je vključenih 20 milijonov dolarjev vrednosti ameriške obrambne pomoči in 11 milijonov dolarjev od Evropske plačilne zveze. Ta zadnji znesek predstavlja tisti del v marcu doseženega prebitka, ki je bil poravnan v zlatu in dolarjih.

PRIMER VISOKOŠOLSKEGA ŽIVLJENJA V AMERIKI

WELLESLEY COLLEGE V MASSACHUSETTSU

V Združenih državah Amerike obstaja poleg velikih metropol, ki kot New York predstavljajo višek urbanistike, tudi tisoč in tisoč malih mest, ki nas v nekem merilu spominjajo na vaško življenje, v ostalem pa so pravi centri družbenega življenja in se v tem prav nič ne razlikujejo od velemesta.

Primer takega mesteca je Wellesley, ki je oddaljeno približno 20 km od Bostona. Zeleni travniki, ki se razprostirajo še vedno v nekaterih centralnih predelih mesta nas spominjajo na majhno vas. Večina hiš je dvonadstropnih, a center mesta je kljub naravni idili zelo živahen. Tu najdemo mnogo modernih in razkošnih trgovin, ki se zdi, da so posvečene ženski lepoti. Moških skoro ne vidimo v teh trgovinah; tu se najdejo samo lepe in mlade prodajalke, kupci pa so večinoma visokošolke iz bližnjega Collegeja.

Wellesley ima samo 14.000 prebivalcev, vendar je življenje tega mesteca zelo živahno. Na koncu glavne ulice, na gričku, se dvigajo poslopja, ki tvorijo «Wellesley College». V obširnem parku je postavljeno 57 poslopij, v katerih živi 1400 dvajsetletnih deklet, 200 vzgojiteljev in vse upravno osebje. To je ena redkih univerz v ZDA, kjer se lahko vpišejo samo dekleta. Pred dvajsetimi leti je ta «College» zavzel takšen obseg, kot ga ima danes. Zasluga za to gre rektorici univerze Elleni Pendletonovi, ki je umrla leta 1937.

Poslopja so v večini v gotskem stilu, le tu pa tam najdemo kako hišico, ki je zgrajena po načelih stila Tudorjev. V parku raste na tisoče dreves. Nekatera imajo tudi svojo zgodovino. Večina dreves je iglavcev, a tudi hrastov je precej. Odpor teh dreves pred vetrovi in nevihtami je pravi ideal vzgoje: lahko bi rekli, da je to geslo univerze, saj je v njenem grbu napisano: «Non ministrari sed ministrare». Poleg Collegeja se razprostira jezero Wabam, ki nas popelje s spominom v preteklost dežele s svojimi Indijanci: Wabam je bil prvi idijanski poglavar, ki se je dal krstiti.

V «Wellesley College» opravijo dekleta svoje visokošolske študije, ki odgovarjajo našima zadnjima dvema letoma gimnazije in prvim dvem letnikom univerze. Razlika pa je tudi v tem, da naše univerze pripravljajo mladeniča ali mladenko na strokovno življenje; ameriške pa imajo poleg tega za cilj tudi pripravo mladeniča za praktično družabno življenje.

Ameriški narod, ki se je v tako kratki dobi razvil iz številnih tujerodnih priseljencev, nima lastnih tradicij. Američani so na mesto naših tradicij postavili svojo «standardisation», svoje praktično in rekli bi tudi enolično življenje.

Ameriški College odgovarja popolnoma svoji nalogi. Je kot neka kohezijska sila v državi s 150 milijoni prebivalcev. Med vsemi «dinamostroji», ki zbirajo in oddajajo energijo velikanski delavnici ZDA, je College podoben človeškim možganom. V Wellesleyu se zbirajo študentke iz vseh 48 držav Zveze in predstavljajo najbolj različne sloje naroda. Voditelji te univerze se zavedajo važnosti svoje ustanove glede enotnosti mladih Američank iz cele Zveze in prav zato skušajo z vsemi sredstvi pritegniti mlada dekleta v svoj College. V to svrho se poslužujejo reklame v časopisju in po radiu, večkrat pa potuje sama rektorica po celi državi in v raznih predavanjih prikaže koristnost svoje ustanove.

V tem Collegeju študira tudi precej tujih deklet, ki prihajajo povečini iz Evrope. «Wellesley College» je bil ustanovljen leta 1875 po odvetniku Henryju Fowle Dunantu, ki je skušal nuditi s tem ameriški ženi sredstvo za sodelovanje v obnovi — med državljansko vojno porušene — države.

Visokošolsko življenje pomeni v določeni meri svobodo in veselje, kakšenkrat morda prekomerno prekoračenje obstoječih družbenih zakonov. Občudovati pa moramo način, kako so v Ameriki rešili ta problem in ga uredili tako, da se vse obrne samo v korist mladeniča ali mladenke, ki se pripravlja na zrelo dobo. Na ameriških univerzah vlada popolna samouprava. Studentje sodelujejo tudi v upravi univerze in se za ta posel izkažejo zelo sposobni.

V «Wellesley College» zahajajo povečini dekleta premožnih staršev, vendar ne manjkajo niti tu dekleta, ki se vzdržujejo s svojim delom: pomagajo v restavracijah ali so uslužbene v pisarnah. Nihče jim tega ne zameri.

Visokošolka ima največjo svobodo; navezana je zaradi prisege, ki jo je sama dala, zaradi podpisa v vratarjevi knjigi ko gre iz Collegeja in ko pride domov in mnogokrat se zgodi, da profesor pri izpitih da nalogo, nato pa pusti študentke same. Te pa raje oddajo prazen list, kot da bi prepisovale.

Prisostvovanje pri lekcijah je obvezno; študentke pa imajo na razpolago odlično opremljene laboratorije in knjižnice. Celotna knjižnica ima nad 200.000 knjig in je naročena na 600 domačih in tujih revij. Poleg s študijem pa se študentke ukvarjajo tudi z družabnim življenjem, ki je prava šola za bodoče življenje. V Wellesleyu je šest visokošolskih klubov. Vsak klub ima sedež v prijazni hišici, kjer se vršijo sestanki, dramske predstave, koncerti, debate, plesi in drugo.

Tudi športa ne zanemarjajo. Studentke sodelujejo pri konjskih dirkah, pripravljajo se na veslaške tekme, ukvarjajo se s plavanjem, s tenisom in drugimi panogami športa.

Plesi se vršijo v celem šolskem letu, najvažnejša pa sta plesa, ki ju priredijo «seniors», to so četrtoletnice in «juniors» ali tretjeletnice. Vse kar je potrebno za ples pripravijo študentke same. Tudi to je priprava za bodoče življenje. Vsak ameriški College ima svoje karakteristične praznike. V Wellesleyu imajo praznik dreves — «Tree day», praznik kroga — «Hoop rolling contest» in zaključno pevsko prireditev — «Step singing». Vsak razred diplomiranih študentk je predstavljen v parku od posebnega drevesa, ki je na Praznik dreves ovenčan na vse mogoče načine. Na tem prazniku so prisotne tudi številne starejše diplomiranke, ki so bile svojčas učenke tega Collegeja. Na ta dan pripravijo vse učenke v parku posebno akademijo.

Vsako leto na dan 1. maja se vrši praznik kroga. Vse četrtoletnice morajo tekati, oblečene v togi s klobukom na glavi in držati lesen krog. Tista, ki prispe prva na cilj, ne da bi njen krog padel na tla, ta se bo po izročilu prva poročila.

Ob koncu akademskega leta se vrši praznik «Commencementa». To je praznik v katerem se bodoče doktorice poslavljajo od «Alme Mater», ki jim je utrdila ali bolje rečeno ustvarila osebnost in karakter bodoče ameriške državljanke. Na tem prazniku prisostvujejo prijatelji in znanci študentk, pa tudi mnoge bivše študentke so prisotne. Večina novih doktoric se vpiše v Zvezo bivših študentk kot «alumna», ker se bo tudi v bodočnosti smatrala za članico svojega Collegeja.

Kot smo že dejali je ta praznik začetek novega življenja: zaradi tega nosi tudi naslov «Commencement» — «Začetek».

TRST, sobota 9. maja 1953

VREME Vremenska napoved za danes: napovedujejo spremenljivo oblačno vreme s krajevnimi padavinami. — Temperatura se ne bo spremenila. — Včerajšnja najvišja temperatura v Trstu je bila 15.6 stopinje; najnižja 8 stopinj.

PRIMORSKI DNEVNIK

RADIO Opozarjamo vas na sledeče oddaje: **Jug. cone Trsta:** 18.45: Dalmatinske narodne. — **Trst II.:** 22.30: Mac Donald: Koncert za violino in orkester. — **Trst I.:** 11.30: Čajkovski: Šesta simfonija v h-molu. — **Slovenija:** 20.00: Javna oddaja Radia Ljubljana.

DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI

Moralni in materialni pritisk ne bo uklonil beneških Slovencev

V Beneški Sloveniji so prevladovale fašistične metode še pred fašizmom in so v veljavi še danes, čeprav je že osem let po Mussolinijevi smrti

Vsakemu človeku je znano, tudi če se ni nikoli bavil s politiko, da so bile besede «credere, obbedire e combattere» Mussolinijeva gesla v času zadnje svetovne vojne. Nič ni čudno, če so ta gesla morali spoštovati za časa Mussolinijevega režima. Kar pa je čudno in kar razburja vse naprednе beneške Slovence je to, da so morali Mussolinijeva gesla spoštovati tudi beneški Slovenci že od dneva, ko so prišli pod Italijo in jih morajo spoštovati tudi danes, osem let po njegovi smrti. Morda se bo nepoznavalcu Beneške Slovenije in njenih problemov zdelo to neverjetno. Če pa naštejemo vse krivice, storjene v našo škodo, mu ne bo težko ugotoviti, da je to, kar smo povedali, sama resnica. Po naših gorskih vaseh je še dosti takšnih ljudi, ki se še bolj stisnejo v svojo zakajeno hišo in z rožnim vencem v rokah molijo in prosijo, da se kaznujejo njihovi krivični sovražniki, kadar jim je bila storjena krivica. Ti ljudje v resnici ne vedo, ali ostaja svoboda v Italiji, in ne vedo, da obstaja nova ustava italijanske republike, ki bi morala dati pravico vsakemu državljanu, protestirati proti storjeni krivici. Ti ljudje ne vedo, da so Mussolinija pred osmimi leti za pete obesili v Milanu. Oni vedo samo to, da je fašizem v Italiji še na oblasti. Ko bodo to čitali ljudje izven naše domovine, bodo prav gotovo in brez pomisleka rekli, da je v Beneški Sloveniji veliko nazadnjaštvo. Ne vemo, ali bi imeli prav, če bi tako sodili naše ljudi. Nazadnjaštvo res obstaja v Beneški Sloveniji, toda stvari, ki so neznane našemu ljudstvu, bi bile neznane tudi najbolj kulturnim in naprednim ljudem, če bi živeli v takšnem položaju kot morajo živeti beneški Slovenci. Po vseh javnih uradih so zaposleni isti ljudje, ki so bili tudi pod fašizmom in ki so našemu ljudstvu storili toliko gorja. Tako kot so ravnali z našim ljudstvom za časa fašizma, delajo tudi danes. Toda ljudje so se začeli prebujati; zato imajo videmski in lokalni šovinisti danes za potrebno bolj kot kdaj koli prej stisniti za vrat naše ljudi, da bi zavrli prebujenje. Bolj kot se širi požar, več gasilcev je potreba. V tem so italijanske oblasti zelo previdne, saj so storile vse, kar je bilo v njihovih močeh, da pogasijo požar, ki se je prižgal za časa NOB v Beneški Sloveniji. Ustanovili so takoj po osvoboditvi ilegalne, oboroženе trikoloristične tolpe, ki so pretepale, preganjale in še celo ubijale zavedne beneške Slovence. Skoraj v vsaki naši vasi so finančni stražniki ali orožniki, ki prprečujejo kakršne koli stike predstavnikov naprednih organizacij z našimi ljudmi. Dovoljeno jim je čitati samo klerofašistični tisk. Kadar gre naš človek na občinski urad po podporo ali kakšne dokumente, ga tajnik ali župan vpraša, če prejema «Matajur», glasilo beneških Slovencev. Reči mora, da ne, in jim zagotoviti, da je «italianissimo». Kadar pa so prosti in se med seboj pogovarjajo, so vsi zavedni Slovenci. Resnica je ta, da so Slovenci.

Italijanske oblasti delajo veliko sovražno propagando proti našim bratom v svobodni domovini. Radi bi tudi danes ustanovili iz naših ljudi kot so v zadnji svetovni vojni «posebne bataljone» in jih poslali klat in požigat v sosedno Slovenijo.

Iz treh Mussolinijevih besed, ki jim dajejo italijanske oblasti še veljavo posebno pri beneških Slovencih, presodimo, kaj hoče italijanska vlada od nas.

1. «Credere». Hočejo, da bi jim verovali, kadar nam pravijo najdebelejše laži o naših sosednih bratih. 2. «Obbedire». Hočejo, da bi jih ubogali in pozabili, h kateremu narodu pripadamo, da bi zatajili materin jezik in brez upiranja plačevali večje davke, kot imamo dobička na naši siromašni zemlji. 3. «Combattere». Hočejo, da bi se borili proti tistim našim bratom, pri katerih so naši predniki sto in sto let služili kruh, da so prerodili svoje družine. Hočejo, da bi se borili za njihove ekspanzionistične namene.

Sedaj bo vsakemu demokratičnemu človeku jasno, zakaj nekateri naši ljudje še danes ne vedo, da je fašizem propadel. Takšni diktaturi, kot so bili podvrženi beneški Slovenci pod fašizmom, takšni in še hujši so podvrženi danes. Če bi se naše prebivalstvo zavedalo pravice do samouprave, do slovenskih šol, človečanskih in narodnostnih pravic in svobode, bi ne bilo šovinistom tako lahko zatirati beneške Slovence. Danes se vsi zatirani narodi bojujejo za enakopravnost. Pri tem nočemo zaostati tudi mi, beneški Slovenci. Borili se bomo, dokler ne bomo izgnali iz Benečije vseh fašističnih zakonov, ki škodujejo našemu gospodarstvu in naši narodnosti.

Izidor Predan

Motiv iz Gorice

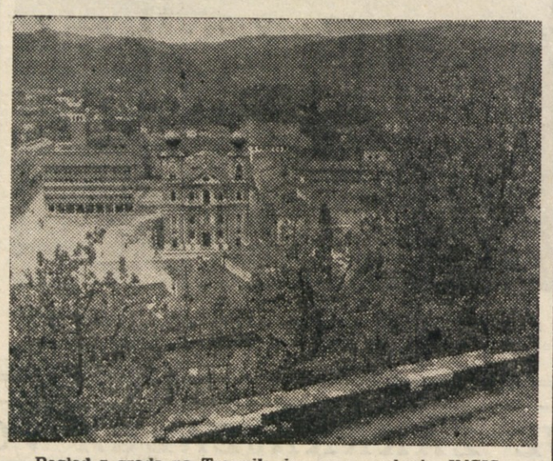

Pogled z grada na Travnik in novo poslopje INCIS.

Sprejeti predlogi na seji pokrajinskega odbora

Zvišanje prispevka za vzdrževanje javnega telefona v Sovodnjah

Na svoji zadnji seji, ki je bila v sredo 6. t. m., je pokrajinski upravni odbor pod predsedstvom podprefekta De Pasqualeja odobril razne predloge, ki jih je sprejela pokrajinska uprava in sicer je za goriško občino odbor izrazil svoje povoljno mnenje v zvezi z nakupom zemljišča na vogalu med Trgom Medaglie d'oro in Ul. Mighetti za gradnjo treh hiš z dvema stanovanjima za občinske uslužbence; nadalje je odobril predlog za javno razsvetljavo Ul. I. Brass in napeljavo javnega telefona v Pevmi in pogodbo z družbo TELVE za javno razsvetljavo pod obokj poslopja Incis na Travniku.

Sprejeli so tudi sledeče predloge:

Občina Sovodnje: povišek mesečne plače čuvaju električne vodne črpalke v Peči; zvišanje prispevka za vzdrževanje javnega telefona.

Občina Krmin: nakup in odstop zemljišča za gradnjo delavskih hiš; pravilnik in javna tarifa za lepljenje lepakov; upravljanje delovnega centra; prevzem potrošnje za vzpostavitev novih delovnih centrov za popravilo cest.

Občina Gradiška: potrošnja za delovne centre; bolniško oskrbovanje Ivane Trevisan.

Občina Tržič: podelitev nakazil za odpravnino za leto 1953.

Občina Ronke: prispevek ekonomu in pravilnik o ekonomskem poslovanju; proračun za leto 1953.

Občina Foljan: popravilo strehe osnovne šole.

Občina Kopriva: obvezna naročnina potrošniškega davka; potrošniški davek na gradbeni material.

Občina Gradež: obvezna naročnina potrošniškega davka; konec popravljalnih del pri župnišču; proračun za leto 1953.

Občina Turjak: nakup zemljišča za gradnjo otroškega vrtca.

Občina Starancan: pravilnik mestne policije.

Občina Skocijan: izplačilo škode v zvezi z delovnimi centri.

Pokrajinska uprava: nakup strojev za kmetijsko podjetje pokrajinske umobolnice; nakup namakalne naprave za kmetijsko podjetje pokrajinske umobolnice; popravilo stavb, ki so pri umobolnici.

Pokrajinski odbor je nato zavrnil prizive proti zavrnitvi obrtnice, ki so jih vložili Jožef Lutman iz Gorice, Fiorentina Colautti in nekateri drugi trgovci iz Tržiča, ki so nasprotovali premestitvi trgovinskega obrata Marije Baldassi.

SEJA KRAJEVNEGA ODBORA DFS V DOBERDOBU

SLOVENCI V ZAMEJSTVU ostajamo zvesti resničnemu socializmu

Govorili so tudi o ustanovitvi «Zveze dvolastnikov», ki bo reševala vsa vprašanja dvolastnikov tostran in onstran meje

V četrtek zvečer je bila v Doberdobu seja krajevnega odbora DFS, pri kateri je bil navzoč tudi tajnik DFS. Razpravljalo se je o državnozborskih volitvah, občinskih zadevah, partizanih in invalidih in o ustanovitvi «Zveze dvolastnikov». V vseh vprašanjih so po dolgi diskusiji odborniki prišli do soglasnih sklepov, ki se bodo čimprej izvedli.

Glede državnozborskih volitev so odborniki poročali o lažeh, ki jih širijo med našim ljudstvom kominformisti, da bi napravili zmedo med slovenskimi volivci. To se jim ne bo posrečilo, ker se slovenski volivci dobro zavedajo in še danes občutijo, kako so bili oprharjeni pri zadnjih državnozborskih volitvah 1948. leta, ko so jim oddali svoj glas. V petih letih parlamentarne borbe niso s slovenskimi glasovi izvoljeni poslanci in senatorji niti odprli ust za naše pravice. Pač pa so ogabno in izdajalsko objavljali članke v svojih listih proti DFS in se celo nesramno vedli v takih primerih, ko je šlo za važna socialno-gospodarska in kulturna vprašanja.

Slovenci v zamejstvu se nikoli ne bomo odrekli našemu programu in čisti ter resnično socialistični ideji, za katero se je naš narod v narodnoosvobodilni borbi tudi boril in mnogo žrtvoval.

Če pa kdo hoče, da ga podpremo, zahtevamo od njega predhodno poroštvo, podporo z dejstvi in ne maramo biti samo žoga v rokah nespretnih žonglerjev, ki nas poznajo samo takrat, ko rabijo naše glasove.

Budno spremljajo razna socialistična gibanja in vse njihovo delo in smo prepričani, da se mora iz vsega tega trenja izplesti pravična in poštena socialistična stranka, ki bo imela vse pogoje za uresničitev pravega socializma v Italiji.

Tako stranko bi Slovenci v Italiji podprli z obema rokama. Ker pa žal zaenkrat tega še ni, in zato smo se odločili, da v znak protesta proti izigravanju Slovencev v Italiji oddamo prazne glasovnice.

Dalje je krajevni odbor razpravljal o ustanovitvi «Zveze dvolastnikov», s katero se bodo naši dvolastniki uveljavili pri reševanju svojih perečih vprašanj z oblastmi tu in onstran meje.

Vse ostale točke dnevnega reda so se resno prediskutirale in so bili zavzeti potrebni sklepi.

N.

Vozni red

ki stopi v veljavo 17. maja.

PRIHODI:

Iz Trsta: 5.30, 6.24, 7.55, 8.22*), 8.30, 10.44, 13.55, 17.06, 19.10, 20.31, 23.19.

Iz Vidma: 0.23, 4.25, 6.08, 7.21, 8.29, 10.00, 13.56, 15.55, 17.10, 18.30*), 20.13, 21.24.

ODHODI:

Proti Trstu: 0.24, 6.10, 7.23, 8.33, 10.02, 13.58, 15.58, 17.12, 18.32*), 20.17, 21.26.

Proti Vidmu: 4.33, 5.23, 6.29, 7.57, 8.32, 10.46, 13.59, 16.00*), 17.13, 19.15, 20.36, 23.21.

*) S tem znakom označen vlak, ne vozi ob nedeljah.

Izplačevanje vojnih pokojnin na pošti

Zveza vojnih pohabljencev v Gorici sporoča, da bodo od meseca maja dalje pohabljenci lahko prejeli svojo pokojnino v poštnih uradih po sledečem redu:

v pritličju glavne pošte, okence 3—4 od 9.—12. in od 14. do 16.; pri podružnicah od 8.—12. in od 15.—16. S seboj naj prinesajo knjižico o upokojitvi.

KINO

VERDI. 16.30: «Največja predstava sveta», B. Hutton in C. Wilde.

VITTORIA. 17: «Postaja Termini», J. Jones in M. Clift.

CENTRALE. 17: «Možje na lovu za pustolovščinami», J. Cagney in C. Calvet.

MODERNO. 17: «Sla po zlatu», G. Ford in I. Lupino.

STANDREZ. 21: «Peščena vrv», B. Lancaster in C. Calvet.

ŠPORTNI DNEVNIK

PRVA KVALIFIKACIJSKA TEKMA ZA SVETOVNO PRVENSTVO

Danes ob 16.30 Jugoslavija-Grčija

Jugoslovansko moštvo bo nastopilo v postavi, ki smo jo že najavili - Grški igralci niso navajeni travnatega igrišča

BEOGRAD, 8. — Jugoslovanska reprezentanca bo na jutrišnji tekmi proti Grčiji nastopila v postavi, v kateri je bilo že ustvarjeno več ali manj soglasno mnenje, da je trenutno najboljša in ki je bila že objavljena. Danes je komisija za sestavo reprezentance to postavo potrdila. Proti Grčiji bodo torej nastopili:

Beara; Stanković, Crnković; Čajkovski, Horvat, Boškov; Rajkov, Mitić, Matošić, Vukas, Zebec.

Glavni sodnik bo Steiner, stranska pa Beranek in Gabler — vsi trije Avstrijci.

Tekma bo ob 16.30 na stadionu Partizana. Potek tekme bo prenašala beograjska radijska postaja.

Grški igralci so si danes ogledali stadion in so bili precej presenečeni, ko so videli, da je lepo porasel s travo. Izjavili so, da so njihova igrišča vsa brez trave in da travnatega igrišča niso vajeni. Njihova postava še ni znana, zlasti vlada še negotovost glede levega branilca; ni še odločeno, ali bo na tem mestu igral Alupis ali Karcidis.

Danes so si Grki ogledovali Beograd in njegovo okolico.

Londonska reprezentanca proti Genoi

LONDON, 8. — Nogometna zveza Londona objavlja moštvo, ki bo 3. junija nastopilo proti Genoi v prijateljski tekmi ob šestdesetletnici kluba iz Genove. Določeni so naslednji igralci:

Bartram (Charlton), Monk (Brentford), Willemse (Chelsea), Nicholson (Rottenham Hotspur), Dickson (Chelsea), Lowe (Fulham), Hurst (Charlton), Logie (Arsenal), Jezzard (Fullham), Lishman (Arsenal), Roper (Arsenal); rezervi: Armstrong (Chelsea) in Mc Clellan (Tottenham).

***

RIO DE JANEIRO, 8. — Brazilsko moštvo Juventus iz San Paola se je vkrcalo za turnejo po Evropi. Moštvo se v tej tekmovalni sezoni ni posebno dobro plasiralo; med 15 klubi je zasedlo šele 13. mesto.

Hugo Koblet prvi tudi v drugi etapi

ŽENEVA, 8. — Hugo Koblet je zmagal tudi v drugi etapi dirke po retoromanski Švici. 236 km od Porrentruya do Ženeve je prevozil v 6 urah 54: 44. Dobri dve minuti za njim je privozil Švicar Schaer, nato Keteleer, Bartali, Kamber, Kubler, Zampini, Bobet — vsi s časom Schaera.

V skupni oceni vodi Koblet s časom 13 ur 53:48; dve minuti in 9 sekund za njim pa je 14 tekmovalcev, med njimi Kubler, Kamber, Schaer, Bartali, Bobet i. dr.

***

MILAN, 8. — Za «Dirko po Italiji» sta se prijavili še naslednji dve moštvi: *Holandija:* Wagtmans, Van Breenen, Deckers, Voorting, Peters, Van Est, Roks. *Belgija:* Van Steenbergen, Ockers, De Gravelyn, Mollin, Van Steenkiste, Vambecke.

TENIS

Za Nemčijo še vedno von Cromm št. 1

Italijanska reprezentanca brez Gardinija

HANNOVER, 8. — Baron Gottfried von Cramm bo še nastopal v nemškem teniškem moštvu v tekmovanju za Davisov pokal kot igralec št. 1. Nemčija bo v dneh 15.-17. maja igrala v Berlinu proti Južni Afriki. Poleg von Cramma so v reprezentanci še Horst Hermann, Rolf Goepfert in Engelbert Koch.

***

MILAN, 8. — Italijansko teniško moštvo, ki bo nastopilo v tekmi za Davisov pokal proti Holandiji, sestavljajo: brata Del Bello, Merlo in Sirola. Moštvo bo jutri odpotovalo v Haag.

***

SALT LAKE CITY, 8. — Teniška turneja Kramerja in njegove skupine se nadaljuje. V dvobojih z Avstralcem Sedgmanom vodi Kramer v razmerju 45:34, Segura pa proti Mc Gregorju 57:22.

Palada - 20 let tekmovanja za Davisov pokal

Ob tekmovanju s Švico, je slavil najboljši jugoslovanski teniški igralec Palada redek jubilej — dvajsetletnico nastopanja za Davisov pokal. Ob tej priložnosti je prejel čestitke in pokal od Teniške zveze Jugoslavije in uredništva «Sporta», od teniškega odbora Vojvodine pa je prejel darilo. Teniška zveza Jugoslavije je sklenila, da bo Palado za njegovo uspešno dvajsetletno prezentiranje nagradila s 50.000 din, Teniška zveza Srbije pa z 10.000 din.

Kakor je ta dokaj redek jubilej za Palado razveseljiv, pa je prav tako manj razveseljiv za razvoj jugoslovanskega tenisa. Da mora Palada še vedno zastopati Jugoslavijo v tekmovanju za Davisov pokal, ni, kakor ne pomeni, da je njegova igra na tako visoki ravni, da je celo za dobrega igralca nedosegljiva, temveč pomeni samo, da je njegova, v mednarodnem merilu že dokaj skromna igra, še vedno boljša od igre ostalih igralcev v Jugoslaviji. In to ne more biti razveseljivo. Zlasti še, če pomislimo, da šteje jugoslovanski tenis v svoji zgodovini že tudi zmago v evropski coni v tekmovanju za Davisov pokal.

Šegedin in Pavlovič povabljena v Pariz

Jugoslovanska lahkoatletska Šegedin in Pavlovič sta povabljena na mednarodni miting v Pariz, ki ga bo organiziral Stade France v nedeljo 24. maja. Na ta lahkoatletski miting so povabljeni najboljši evropski atleti. Predvsem bo zanimivo tekmovanje v teku na 3.000 m čez zapreke, na katerem bo nastopil Jugoslovan Šegedin, ki je pred kratkim postavil drugi najboljši rezultat na svetu v tej disciplini: 8 minut 47 sekund in 8 desetink sekunde. Poleg drugih bosta tekla tudi Nemec Gude, ki je na četrtem mestu na svetovni listi in Anglež Disley, ki je na petem mestu. Pavlovič bo nastopil v teku na 5.000 m, kjer bo prav tako huda konkurenca, saj bodo nastopili svetovno znani atleti, med njimi Francoz Mimoun, Anglež Piri in Nemec Schade.

Britanska štafeta 4 krat 1500 m - 15:49.6

LONDON, 8. — Četverica britanskih srednjeprogaševalcev je uspela v poskusu, da bi zrušila svetovni rekord v štafeti 4-krat 1.500. Dosegli so čas 15:49.6, ki je za 19"4 slabši, kot ga je dosegla štafeta Svedov l. 1949. Pač pa so tekmovalci zboljšali britanski rekord. Posamezno so tekli po 1500 m v naslednjih časih: Brasher 3:58.4, Law 3:56, Chataway 3:58.4, Bannister 3:56.8.

Češkoslovaška plavalna štafeta 4-krat 100 m mešano (Rajčik, hrbtno; Skovajša, prsno; Komadel, metuljček; Chorvath, prosto) je postavila nov državni rekord s 4'31"8. Bačik je svoj del preplaval v 1'7".

***

Boksarska reprezentanca Dolnjega Rena je v Beogradu zmagala nad moštvom Radničkega 11:9.

Pred košarkarsko tekmo Švica - Italija

Za mednarodno košarkarsko tekmo s Švico je italijanska košarkarska zveza pozvala v reprezentanco tudi igralca Triestine Porcellija in Posarja ter igralca Goriziane Zorzija. Prvotno so nameravali postaviti proti Švici B reprezentanco, zaradi bližnjega evropskega prvenstva pa so spet mislili na reprezentanco A. Sedaj so se pa odločili za mešano moštvo, v katerem pa je več igralcev B reprezentance; najbrž ne nameravajo preveč naprezati stebrov moštva, ki bo nastopilo na evropskem prvenstvu v Moskvi.

Tako mislimo mi:

Como - Triestina	1	
Juventus - Inter	1	x 2
Lazio - Fiorentina	1	
Milan - Torino	1	
Napoli - Roma	1	
Novara - Sampdoria	1	
Palermo - Spal	1	x
Pro Patria - Atalanta	1	
Udinese - Bologna	1	x
Messina - Brescia	1	x
Salernitana - Monza	x	
Siracusa - Legnano	x	1 2
Sanbenedettese - Pavia	x	2
Catania - Cagliari	x	1
Molfetta - Lecce	1	

MED PRETRESLJIVIM JOKOM NESREČNE MATERE

Razprava zaradi nesreče na Korzu ki je povzročila smrt 5-letne deklice

Njenega očeta Zecchinija, ki jo je vozil skupaj z materjo na lambreti, in Ribijevega šoferja Colbellija je sodišče oprostilo

Dosti ljudi je privabila na kazensko sodišče v petek dopoldne razprava zaradi prometne nesreče, ki se je pripetila 29. junija leta 1952 na Korzu Italia v Gorici in ki je povzročila smrt 5-letne Elizabete Zecchini iz Trsta ter hudo poškodovala njeno mater in očeta.

29. junija lanskega leta proti večeru se je namreč družina Zecchini pripeljala na lambreti s prikolico po Ulici Trento in je hotela zaviti na Korzo. Ivan Zecchini, ki je vozil lambreto TS 5456, ni počakal, da bi avtobus podjetja «Ribi», ki je stal na rednem postajališču na Korzu, krenil naprej, temveč je z leve strani zavozil na sredo Korza, po katerem pa je prihajal iz Ločnika v mesto drugi Ribijev avtobus, ki se ni mogel pravočasno ustaviti. Prišlo je do trčenja ločniškega avtobusa z lambreto, katero je avtobus porinil nekaj metrov v stran, deklico je vrglo zelo daleč na drugo stran ceste skupaj z očetom in materjo. V bolnici je otrok kmalu umrl zaradi hudih poškodb na glavi, mati pa se je morala zdraviti nad 70 dni.

Včeraj sta prišla pred sodnika kot obtoženca 32-letni Ivan Zecchini iz Trsta in 34-letni Aristeo Colbelli iz Gorice, šofer pri «Ribiju». Obtožnica ju je dolžila, da nista dovolj pazila na predpise cestnega prometa. Vsak posamezno je imel kar po dva branitelja, in sicer sta Zecchinijo zastopala odvetnika Margiera in Ermani iz Trsta, ter Colbellija pa odvetnika Devetag iz Gorice in Poilucci iz Trsta. Obe strani sta v dolgih in burnih diskusijah hoteli prikazati krivico enega ali drugega. Tako je Zecchinijev branilec trdil, da je krivica šoferja avtobusa predvsem v tem, da je nadaljeval vožnjo, čeprav je imel pred seboj drugi avtobus, ki ga po predpisih ne bi smel preiti. Obramba Colbellija pa je hotela dokazati, da je Zecchini ubral levo stran ceste, kar je proti predpisom. Na procesu je bila prisotna tudi žena Zecchinija, ki jo je ponovno oživljanje nesrečnega dogodka tako pretreslo, da je jokajoč zapustila sodno dvorano in se na hodniku nezavestna zgrudila. Državni pravdnik je poudaril krivico obeh obtoženih, ki se nista ravnala po pravilih cestnega prometa. Po daljšem zasedanju je predsednik sodišča dr. Storto razglasil razsodbo, s katero je bil Ivan Zecchini iz Trsta oproščen zaradi pomanjkanja dokazov, šofer Ribijevega avtobusa Colbelli pa je bil tudi oproščen z utemeljitvijo, da dejanje ni kaznivo po zakonu.

Živinozdravniški vestnik

Zdravstveno stanje živine v naši pokrajini je v zadnjem času zadovoljivo. Živinozdravniški vestnik druge polovice aprila beleži samo en primer obolelosti živine na svinjski rdečici v goriški občini in en primer slinavke pri goveji živini v Ronkah.

Dve predavanji v ljudski čitalnici

Ljudska čitalnica v Ul. Ascoli nam je preteklo sredo priredila kar dve krajši predavanji. Novinar Ivo Marinčič nam je najprej govoril o kongresu Socialistične zveze, ki je bil v Ljubljani od 25. do 27. aprila in katerega so se udeležili tudi delegatje iz Goriške. Predvajali so tudi nekatere slike iz Ljubljane.

Isti predavatelj je pozneje predaval o kulturi v Belgijskem Kongu, ki si utira počasi pot tudi med zamorska plemena. Tudi to predavanje je bilo poživljeno s skioptičnimi slikami.

Ukradeno kolo in denarnica

Pred dnevi so 35-letnemu Jožefu Contentiju iz Ul. Farzarolli 10 ukradli kolo znamke «Aqilia», ki ga je pustil za trenutek pred vhodom na pokriti trg. Mož je bil oškodovan za približno 23 tisoč lir.

Poleg Contentija se je javila na goriški kvesturi tudi Ana Bregantini iz Raštela, ki so ji ukradli denarnico s 4.500 lirami in tremi ključi, ko se je mudila po trgovinah.

DAROVI

Za Dijaško Matico so darovali: N. N. iz Gabrij 4.000 lir, R. Devetak iz Standreža 1.000, V. P. iz Gorice 2.000, N. N. iz Gorice 5.000, neimenovano podjetje iz Gorice 1.233, Iva Premrou 1.150, N. N. iz Sovodenj 1.000, N. N. iz Steverjana 3.000, A. V. iz Oslavja 2.000 lir.

V blagu so darovali Markočič iz Standreža 28 kg koruzne moke in Brajnik na Rojcah pa 85 kg krompirja.

Vsem darovalcem najlepša hvala!

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in vso noč lekarna Pontoni e Bassi v Raštelu št. 26 tel. 33-49.

Volilna kampanja v Beneški Sloveniji

3. maja je bil v Tarčentu shod bivših alpincev. Zbrali so se vsi bivši alpinci furlanske dežele; prišli pa so tudi iz Trsta.

Ker je manifestacija bila samo en mesec pred volitvami je nedvomno, da ima z njimi določeno zvezo. Pri organizaciji shoda so denar razsipali na vse strani. Olajšav so bili deležni bivši alpinci iz Terske doline. Slavje je bilo že v naprej pripravljeno, saj so imeli po različnih krajih manjše veselice bivših alpinov.

Nas zanima predvsem taka vaška veselica, ki je bila v Teru. Ob tej priliki so povzdigovali navdušeni alpinci čustva vojaških slav.

Okoli vratu so imeli zelene rute, ki prav gotovo niso znak alpincev. To je bil znak partizanov Osoppskih brigad, niso pa imeli rdečih, ki so znak garibaldincev.

To si lahko razložimo samo na ta način, da so pod shodom bivših alpincev dejansko organizirali shod trikoloističnih tolp. Prisotnost resničnih bivših alpincev je predstavljala samo okvir ali bolje rečeno krinko, za katero so se krile trikoloristične tolpe in tako pripomogle k organizaciji volilnega zborovanja.

Govorila sta odvetnik Matighello in neki general. Uradni govor je imel odvetnik, ki izhaja iz rodbine v Terski dolini in je postal «un buon italianissimo».

V nedeljo se je torej pokazal aparat, ki ga skušajo oblasti s silo ohraniti pri življenju, da bi z njim zatrle ljudska čustva prebivalcev Terske in Nadiške doline. Vprašanje je, koliko bo to pomagalo.

Trgovinska zbornica sporoča, da bodo v petek 8. t. m. pričeli razdeljevati kontingent kave in sladkorja potrošnikom iz Gorice in Sovodenj, in sicer: po 1 in pol kg sladkorja na odrezek 43 po 160 lir kg; 0,400 kg surove ali 0,320 kg pražene kave na odrezek št. 44. Razdeljevanje bodo zaključili 30. t. m.

GLASBENA ŠOLA V GORICI

ŠOLSKI MLADINSKI ZBOR IN DIJAŠKI MEŠANI ZBOR

pojeta danes 9. maja ob 20. uri v prosvetni dvorani na Korzu Verdi št. 1.

Pri klavirju: DAMIJANA BRATUŽ, LOJZKA PERSIC
Pevovodja: TONE SEVER

SPORED:

1. Jacobus Gallus Carniolus:
   «Ecce quomodo moritur justus», Op. mus. II./13.
   «Orietur stella», Op. mus. I./14.
   «Resonet in laudibus», Op. mus. I./59.

* * *

2. France Marolt - Matija Tomc:
   «Ziljska svatba».
   a) Po nevesto pridejo,
   b) Nevesto pozivajo,
   c) Slovo od matere,
   č) Svatski rej,
   d) Slovo od doma,
   e) Nevesto odvedejo,
   f) Slovo družic od neveste.

* * *

3. Stevan Mokranjac:
   «II. rukovet» (Iz moje domovine).
4. Risto Savin:
   «Tam nad jezerom» (Iz nar. opere «Gosposvetski sen»).
5. Anton Lajovic:
   «Pojte ptice», goriška
   «Oj božime», beneška
   «Dekletovo slovo», gorenjska
6. Oskar Dev:
   «Ptička veselo nad hiško žvrli», štajerska
   «Veseli letni čas», dolenjska
   «Gozdič je že zelen», gorenjska

* * *

7. Emil Adamič:
   «Čbelica mi leti čez goro».
8. Petar Krstič:
   «Svadbarske pesme iz Makedonije».
   a) «Zbirajte se iste rodei»,
   b) «Ranila moma slavelja»,
   c) «Sinoč me je mama le godila».

* * *

9. Matija Tomc:
   «Od Kneza Marka».
   «Luštnejšega ni». koroški

Vabila so na razpolago v knjigarni Carducci, na sedežu Zveze slovenskih prosvetnih društev, Ul. Ascoli, pri Darku Suligoju, Ul. Carducci in pred pričetkom pri blagajni.

DANES VOKALNI KONCERT UČENCEV GLASBENE ŠOLE

Za šolsko mladino bo 14. maja ob 10. matineja z enakim programom

Na današnjem koncertu bosta nastopila dva zbora: šolski mladinski in dijaški mešani zbor, v katerem sodelujejo učenci in učenke višjih razredov goriških slovenskih srednjih šol. Pobuda za sestavo mešanega zbora je izšla iz vrst dijakov, članov slovenskega dijaškega društva «Simon Gregorčič» v preteklem šolskem letu, toda takrat še niso bili zreli za petje v mešanem zboru.

Niti letos še niso povsem dorasli vsem zahtevam, toda pokazati hočejo svojo dobro voljo in ljubezen do svoje rodne pesmi.

Prvi del sporeda je posvečen našemu rojaku Jakobu Petelinu-Gallusu (1550 1591), velikemu Evropejcu in skladatelju svetovnega pomena. Po zelo kratki uvodni besedi o njem bo zapel mešani zbor tri njegova dela.

Pretežni del sporeda zavzemajo slovenski narodni napevi v priredbah Fr. Marolta, M. Tomca, A. Lajovica in O. Deva, med temi omenjamo le Maroltovo-Tomčevo «Ziljsko svatbo», ki bo podana v celoti. II. šopek (rukovet) Mokranjčevih srbskih narodnih pesmi bo obudil starejšim Goričanom spomine na čase in na delo pevskega zbora goriške Glasbene Matice pred prvo svetovno vojno in na leta 1919-1926. Novost bodo Krstičeve «Svadbene pesme iz Makedonije».

Koncert 9. maja je namenjen samo odraslim. Za šolsko mladino bo v četrtek 14. maja ob 10. uri matineja.

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO — UREDNIŠTVO: ULICA MONTECCHI št. 6 III. nad. — Telefon številka 93-808 in 94-638. — Poštni predal 502. — UPRAVA: ULICA SV. FRANCIŠKA št. 20 — Telefonska številka 73-38 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15 - 18 — Tel. 73-38 — Cene oglasov: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca trgovski 60, finančno upravni 100, osmrtnice 90 lir — Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 25.- din. — Tiska Tiskarski zavod ZTT — Podružn. Gorica Ul. S. Pellico 1-II. Tel. 33-82 — Rokopisi se ne vračajo.

NAROČNINA: Cona A: mesečna 350, četrtletna 900, polletna 1700, celoletna 3200 lir. Fed. ljud. repub. Jugoslavija: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun za STO ZVU Založništvo tržaškega tiska Trst 11.5374 — Za Jugoslavijo: Agencija demokratičnega inozemskega tiska Ljubljana Trg revolucije 19 tel. 20-009 tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 606 - T - 892 — Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ. - Trst.